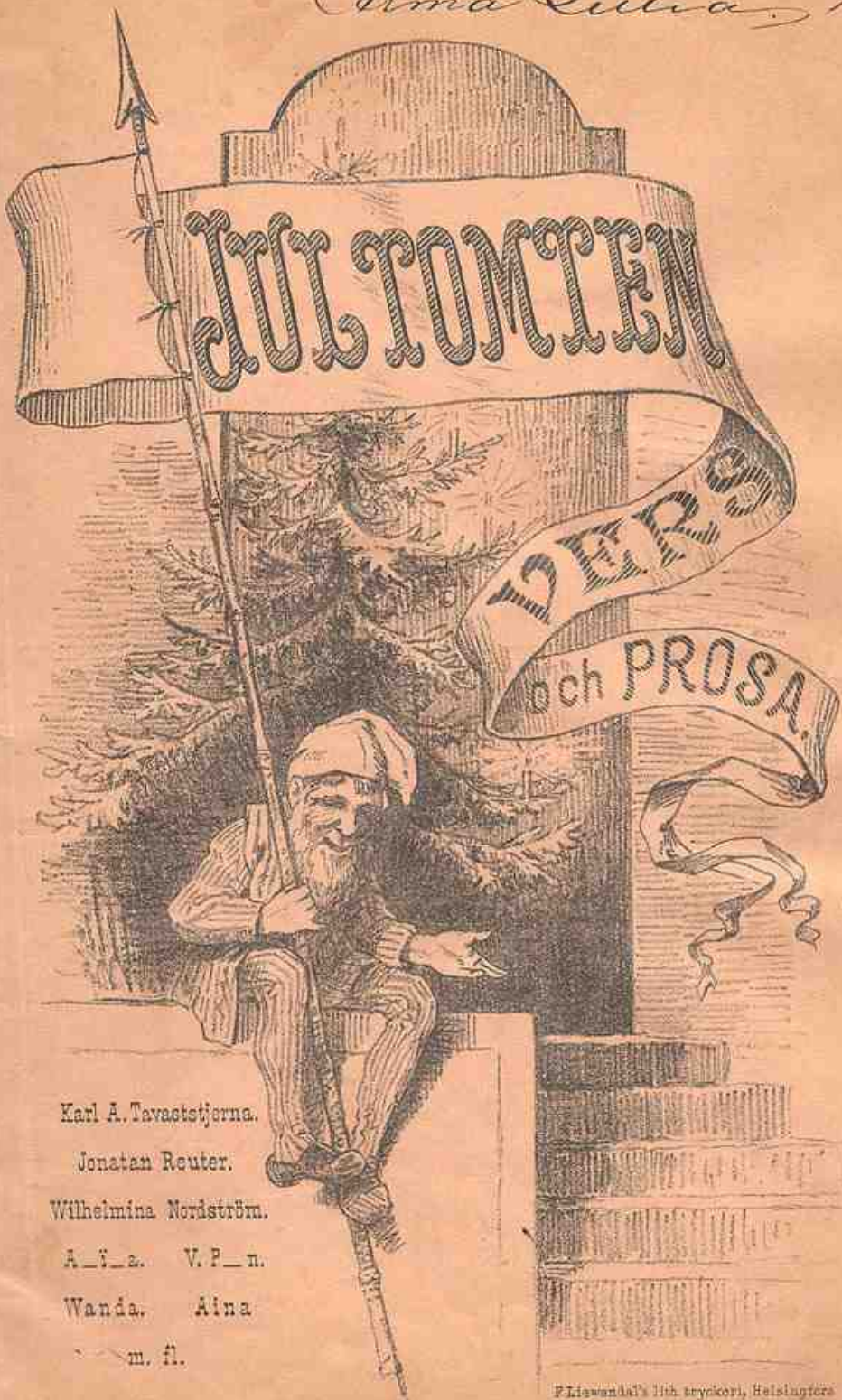

Anna Lucia 1888

Karl A. Tavaastjerna.

Jonatan Reuter.

Wilhelmina Nordström.

A. J. V. P. n.

Wanda. Aina

m. fl.

Vlo
Hässel
42

SKÄNKT TILL

**ÅBO
AKADEMIS
BIBLIOTEK**

AV

ARVID SOURANDER

VERS OCH PROSA

JULTOMTEN

AF

KARL A. TÄVASTSTJERNA,
 VANDA, V—A N—M, V. P—N,
 A—Ï—A, V. L., AINA, JONATAN REUTER,
 —EL—EL—, DON ARTHUR, M. A. S.
 OCH —TH—.

HELSINGFORS,
 J. SIMELII ARFVINGARS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG,
 1888.

Innehåll:

	Sid.
Misantropen. Dikt af Karl A. Tavaststjerna	1.
Hvem vet? Dikt af V. L.	3.
Ett sommarminne af Aina	4.
Utfärd. Dikt af M. A. S.	11.
Spåkvinnan. Dikt af Jonatan Reuter	16.
De tre. Julbild af Don Arthur	17.
Höststämning. Dikt af V—a N—m	27.
Funnen. Dikt af Vanda	28.
Förvillad. Skizz af —el—el—	29.
Lyckan. Dikt af A—i—a	39.
Du vackra fiskarflicka. Dikt af Jonatan Reuter	40.
Guldöga. Saga af —th—	41.
Tröst. Dikt af V—a N—m	50.
Lysmask. Dikt af Vanda	51.
Han kom ändå! En bild ur verkligheten af V. P—n	52.
En blomma. Dikt af V. L.	63.

Misanthropen.

Vid skrifbordet satt han sin vinter lång
i grubblande tankar sjunken,
och solen kom aldrig och gjorde förfång
i kammarluft instängdt unken.

Den tunge grubblaren, engång poet,
nu misantrop såsom ingen,
en enda tröstlös förklaring vet
på världens ordning och tingen.

Sin lefnadsvishet i ett system
han sätter med bitter ifver;
— åt lifvets missförstådda problem
sitt hjärtblod till lösning han gifver.

Och orden drypa på pappret ned,
afvägda, skarpa och valda:
— en konstnårs hämd för hvad fåfängt han led.
för fordringar aldrig betalda.

En dag öfver grannhusets höga tak
fann vårsolen väg till rummet,
der, sedan ett halft år i sakta mak,
ett solgrand ej blifvit förnummet.

Den värmande ljusvågen rycker fram
eröfrande skrifbordet sakta,
eröfrande böcker och papper och dam,
som småningom lagts ad acta.

En stråle kommer och bländar käckt
från pappret den dystre i synen,
och han ser upp ur sin tankegång väckt
och rynkar på ögonbrynen.

Hans första infall var att han störts,
hans nästa var rullgardinen,
men som om han af vårens trollmakt förförts
kom det mildare uttryck i minen.

I oätkomliga, tunga veck,
som aldrig ett löje hyste,
der sorgen i pannan dragit sitt streck
ett skimmer af solen myste.

På pappret, der hatet han satt i system,
tog ljusfloden öfvervälde,
kring hvart och ett hjertlöst filosofem
sin kärleksfullhet den hålde.

Halfvt motvilligt makar sig grubblaren fram
i värmande solskensflödet,
där dammet dansar i luftigt glam
okunnigt om menniskoödet . . .

Karl A. Tavaststjerna.

Hvem vet?

Gidig morgon, natt med snö och nordan
sopat fast den gamla, kända stråt,
liten pilt får genom drifvor streta,
här ej hjälpa knot och klagolåt.

Tunn är rocken, röd och frusen barmen,
vinden isar hvarje led och lem,
och till målet, dit hans längtan drager
äro verstatl än från torftigt hem.

Men det lider, redan byggnadsknuten
känd och kär emellan furor ler,
friska, unga, glada röster klinga
en till mötes — man ej klagar mer.

Åren fly. Snart skolans kurs är ändad,
lifvets långa knappast börjad än,
och likväl man ren ock här fått pröfva
af det bittra i försakelsen.

Och hvem vet, då vinterns dar *der* stunda,
om ens *hoppet* mer har qvar en strand,
dit man skynda kan med nyfödd ifver,
för att möta lugn på striders brand.

V. L.

Ett sommarminne.

Det var torrt och varmt i staden med besked, men jag hade frivilligt dragit in på tjänstledigheten och lofvat vikariera för en kamrat; hvad återstod således att göra, annat än hyra in sig på en villa i stadens omnejd, för att åtminstone några timmar hvarje dag få andas en smula landtluft.

En liten ångslup som förmedlade förbindelsen emellan villorna och staden förde mig regelbundet hvarje morgon till arbetspligterna i det ugnsheta embetsrummet och lika regelbundet hvarje eftermiddag tillbaka, till svalkan och skuggan under en gammal furu, der jag valt mig en synnerligen angenäm favoritplats. Jag har goda minnen från dessa behagliga qvällar, då jag utsträckt på marken, låg och rökte min cigarr så tillfreds med min tillvaro som det är möjligt att vara.

Men det var inte egentligen om qvällarne jag tänkte tala, det var om mina morgnar, de sköna daggfriska sommarmorgnarna, då väckarklockan vid sängen, troget väckte mig klockan sju till ett upplifvande sjöbad nere vid det lilla gula badhuset. Sedan drack jag i hast ett glas nyssmjölkad mjölk på verandan och grep till hatt och käpp för att med portföljen under armen, skynda ned till bryggan der båten signalerade med vanlig punktlighet.

Der voro oftast samma passagerare, tre fyra herrar — embetsmän såsom jag — hvilka skulle in till arbetet i staden, vidare några fruar från villorna som reste för att göra torguppköp åtföljda af jungfrur och madamer med väldiga korgar; aptiten växer nemligen ansenligt under landsvistelsen.

Man blef snart helt bekant ombord, nickade och helsade då man möttes och språkade om väder och vind och dagens små „on dits“. Då och då dykte der upp ett nytt ansigte som man lade märke till.

Redan första veckan jag började mina resor fram och åter, hade jag observerat en särdeles täckt belägen brygga, inbäddad i en grönskande vik. Man kunde dock ej mellan träden skymta någon elegant villa med torn och verandor, blott en liten fotstig ledde upp från den högst primitiva bryggan och förlorade sig i skogen.

En morgon fann jag vid denna brygga en ung flicka och tvenne halfvuxna gossar. Den förra hade en liten paeke skolhäftan inom en rem i ena handen och en nätt videokorg i den andra. Med ett hurtigt: „Adiö gossar!“ sprang hon lätt öfver landgången; hon skulle således följa med oss. Gossarne svängde sina hattar, den unga damen hviftade med näsduken och nästa minut voro vi ute från viken, på den af morgonbrisen lätt krusade fjärden.

Med nyfiket intresse betraktades den nya reskamraten. Hon var af medellängd, cirka tjugo år och starkt brunett med mörka liffiga ögon, toiletten som bestod af något slags ljusst sommartyg samt en enkel halmhatt med hallonröda band, var mycket smakfull och vid bältet hade hon fäst en liten bukett doftande lineor, helt säkert plockade under promenaden till stranden. Hela företeelsen var så frisk och leende som sjelfva sommarmorgonen, åtminstone gjorde hon på mig detta intryck. Den korta resan gick i dag ovanligt snabbt, reskamraten fattade sin korg och skyndade i land, så fort att jag med min digra portfölj kom för sent att mer få se, annat än en försvinnande flik af en ljus klädning vid närmaste gathörn.

Skada på, kanske hon som mången annan vacker syn, nu kommit och gått för första och sista gången, så tänkte jag, men blef gladt öfverraskad då jag på aftonen återfann min täcka brunett ombord på „fiskmäsen“, som vår lilla snabba båt skämtsamt benämndes.

Då vi närmade oss den lilla bryggan stodo der likasom på morgonen, de två gossarne hviftande välkommen åt syster — ty en syster var hon, det skönjdes af likheten. Hvad hennes röst klang glädligt då hon helsade dem, det

var riktigt en behaglig syn att åse det lilla syskonmötet på stranden, sedan tog den ena brödren korgen, den andra hennes böcker och så vandrade alla tre, muntert språkande framåt den smala stigen och försvunno i trädens skugga. Men mellan björkar och alar steg en fin blå rök upp mot aftonhimlen, tecken till att ett litet anspråkslöst bo der låg gömdt i skogens sköte.

Följande morgon upprepades samma lilla scêne på bryggan och så hvarje dag derefter, tills den unga flickan och hennes nätta videkorg blefvo lika bekanta på „fisk-måsen“, som någon af oss andra.

Tillfället satte oss i beröring med hvarandra, en liten handräckning, ett ord i förbigående, — sådant sker ju lätt på en ångbåtsresa — och så var bekantskapen inledd. Fröken Mila — jag kallar henne helst så — var alls icke oåtkomlig, tvertom en mycket okonstlad ung, dame, utan minsta tillstymmelse till koketteri, just en sådan flicka som man aldrig tvingas att säga några krystade artigheter och som sjelf oftast gifver uppslag till ett treffligt samtal.

Efter några dagar visste jag rätt mycket om hennes familjeförhållanden. Modren var enka och obemedlad, de två gossarne gingo i skola — kunde således ännu icke bidra till sitt underhåll — och den yngsta tolfåriga systemen satt lam i en rullstol. Hon Mila som var älst, hade redan i flere år sysslat med timundervisning och hade äfven nu under sommarn fått en slags kondition hos en tysk familj som tillfälligtvis uppehöll sig i staden under Juli och Augusti månader. Hon skulle gifva diverse lektioner åt tvenne små flickor och därför måste hon hvarje morgon fara in, men hade förbehållit sig att alla eftermiddagar få resa tillbaka, till den lilla stugan som de hyrt för sommarn, der det var så förtjusande vackert att man utstod en strid vid hvarje skillsmessa derifrån. Historien var högst enkel och hvardaglig, det var hon sjelf, hennes egen personlighet, som gaf lif och färg åt det hela.

Hvarje morgon spanade mitt öga med nytt intresse in i den gröna viken för att uppfånga första skymten af min unga reskamrat. Vanligen stod hon resfärdig på bryggan, men ofta satt hon också under träden, lutad öfver systemens rullstol. Bröderna brukade nemligen alla morgnar

då vädret medgaf, föra den lilla sjuklingen ned till stranden, för att låta henne se ångbåten och hvifta farväl åt systemen. Någon gång syntes också modren och familjens favorit den raggiga hvita pudeln, helsade oss regelbundet hvarje morgon med ett väldigt morrande och thy åtföljande gläffs. Afskedet mellan familjemedlemmarne var hjertligt men kort, längst dröjde systemen dock vid rullstolen, sedan kom hon med lätta steg ned på bryggan, alltid med några friska vilda blommor vid sitt bälte och den välbekanta korgen i handen. Den skulle med, i och för torguppköp fick jag i förtroende veta och märkte äfven snart, att den vägde rätt tung i handen om qvällarne. Näsdukhviftningen från båten förglömdes aldrig — Ina den lilla krympningen satte så stort värde derpå sade hon — men när vi vikit om udden och ångade ut på fjärden, brukade hon slå sig till ro och då passade jag alltid på att få ett samspråk i gång, något som var lätt åtminstone oss emellan.

Jag tror det smått förtröt de öfriga medpassagerarne, på samma gång det smickrade mig, att fröken Mila så tydligt gaf mig företrädet i det afseendet. De öfriga fingo oftast nöjas med ett ord i förbigående, en helsning eller ett leende — mycket nog för dem tyckte jag. Sjelf var jag aldrig belåten med så litet. Stödd mot relingen midtemot henne så att jag kunde blicka rakt in i hennes öppna friska ansigte, eller också sittande bredvid henne, för att i ro få betrakta den fina profilen, tillbragte jag vanligen den korta tid ångbåten behöfde för att uppnå hamnen om morgnarna, eller den lilla bryggan under alarna om qvällarne.

Det fanns knappast ett ämne som icke af oss berörts. Jag märkte snart att fröken Mila alls icke hade smak för vanligt kallprat och deraf kom det sig att vi vanligen fördjupade oss i något allvarligt samtal rörande lifvets mest betydelsefulla frågor, samtal hvilka afbrutna om morgonen kunde fortsättas om aftonen, eller också tvertom. Klok och klartänkt var hon med sina tjugo år, om jag också stundom fann hennes idéer alltför ensidigt qvinliga, men der låg aldrig någon trotsig säkerhet i hvad hon yttrade, snarare en lugn mogenhet som vittnade om en djup sund karakter.

Jag ser henne ännu när jag vill, sittande på en tältstol i sitt vanliga hörn, med det rosiga ansigtet under halmhatten och de stora mörka ögonen öppet mötande min blick, när jag gjorde henne en fråga, eller bad om hennes omdöme i ett eller annat ämne.

Ibland såg hon litet trött och upphettad ut när vi om qvällarne möttes vid båten, jag förmodar att hennes små elever gjorde sommardagarne mer än lofligt heta för henne, ehuru hon aldrig erkände det, men så fort vi lemnat staden bakom oss blef hon genast glad igen.

„Vattnet det är mitt element“, kunde hon säga med ögat blixtrande af undertryckt fröjd — „jag älskar hafvet!“ Hon brukade berätta för mig om sitt hem och de sina, huru gossarne voro snälla och alltid hade så goda betyg och om den sjuka systemen som var dem alla så kär. Jag tror hon aldrig kom hem en afton utan att föra någonting med sig åt henne, än en apelsin, än en blombukett, eller någon liten läckerbit för qvällsvarden, som hon gick och bar på med öm varsamhet, stackars Ina hade ju så klen aptit.

Så kom det sig att jag till slut fann mig vara alldeles tillräckligt inne i familjeförhållandena för att en vacker dag, våga stiga upp vid den täcka bryggan och göra första visiten.

Vi hade ju också varit reskamrater i flere veckors tid och en morgon beslöt jag mig därför bestämdt, att på hemresan följa min unga fröken i land, för att engång taga det förtjusande strandpartiet i närmare skärskådande.

Flere gånger under dagens lopp ihågkom jag mitt beslut och tanken derpå bevingade äfven mina steg ned till hamnen, der fiskmäsen låg så inbjudande treffig i aftonlugnet.

Fröken Mila var redan der, hon hade en blå klädning på sig, den lyste mig genast i ögonen, men bredvid henne satt en bredaxlad ung man i mörkbrun sommarkostym med hvit hatt på sitt präktiga krushufvud. Hon nickade vänligt åt mig när jag passerade förbi deras plats, men gjorde ingen mine att vilja qvarhålla mig. Inkrupen i en vrå satt jag nu der allena och granskade med vresig enträgenhet den nye passageraren, som alldeles slagit embargo på min reskamrats tankar och uppmärksamhet — icke ens en blick hade hon för någon annan. Komna till den vanliga bryg-

gan steg fröken Mila upp och den unge främlingen — en onekligen ståtlig figur, men med gång och hållning af en sjöman — följde henne, mottagen af gossarnes glada välkomsthelsing.

Af min visit blef det ingenting, tyst och trumpen fortsatte jag färden och grubblade sedan hela qvällen på den nye medpassageraren och Milas förhållande till honom, tills jag måste le åt min dårskap. Hvad hade jag egentligen att skaffa dermed? Var det något besynnerligt uti att hon hade manliga bekantskaper och dessutom — hade hon väl någonsin berättat mig ett ord om sig sjelf. Modren och syskonen dem kände jag nog, men den lifliga täcka flickan utgjorde i grund och botten en gåta och trollformeln till att läsa den — ägde jag ej det förstod jag nu.

Då ångbåten nästa morgon förde mig till den välbekanta bryggan, syntes en hel liten familjegrupp på stranden modern satt bredvid den lilla sjuklingens rullstol, gossarne rustade om med hunden och vid broledstängen stodo Mila och främlingen i stilla samspråk. De kommo båda ombord efter ett ovanligt hjertligt farväl till de qvarblifna.

Denna gång fick jag en ordentlig helsning med handslag och litet senare kom hon med rodnande kinder fram till mig och bad att få presentera sin barndomsvän och — trolofvade sjökapten Herman X.

Jag mumlade något som skulle föreställa en gratulation och som en blixtramm mig i minnet hennes förkärlek för hafvet. Jag såg på mannen, han hade en reslig gestalt, ett ovalt ansigte med sällsynt vackra blå ögon och något godt och tryggt i sitt väsende. Den unga flickan började sig litet fram mot mig och såg mig rätt in i ögonen såsom så mången gång förr; „ni har varit så vänlig mot mig“ sade hon, „jag skall alltid bevara ett godt minne af dessa sommarfärder med lilla fiskmäsen, som ert sällskap förkortat och just därför ville jag äfven genast gifva er del af min lycka. Ni vet icke — och ni kan icke ana hvilken härlig dag det var i går Gud vare lof — ja Gud vare pris och tack. Han har ännu inte tillslutit paradiset på jorden för oss bristfulla människobarn.“

Tårar glittrade i hennes mörka ögon som aldrig synt mig skönare, nu stodo de der arm i arm så leende och

lyckliga att jag — just fick lust att vända mig bort och betrakta en gammal lada på motsatta stranden.

Vid hamnen sade vi hvarandra ett kort men vänligt farväl. Det var sista gången jag såg min reskamrat, hon blef troligen sedan befriad från lektionerna i staden.

Hvad mig beträffade tyckte jag att aftnarna började bli mörka och fuktiga, det var alltför skuggigt på favoritplatsen under furan och sjöbaden ådrogo mig en odräglig katharr. Jag insåg verkligen icke hvarför jag skulle utsträcka min landsvistelse — bättre att flytta in till staden igen som en ordentlig gammal ungarl i stället för att ligga på rygg i en backe och se på månen som en sentimental pojke.

Ja mitt herrskap, mina damer och herrar, jag vet verkligen ingenting mer att berätta i den här saken. Man gör på resor angenäma bekantskaper, man ser en behaglig person — hvad mer? Skall man nödvändigt vänta sig en roman för det, nej för all del; låt det vara som det är, rätt och slätt — ett sommarminne.

Aina.

Utfärd.

(Vårbild.)

Först i båten bråka
 midt bland vågors svall,
 och i nacken råka
 få en stänk så kall,
 vis å vis få sitta
 med en blåögd skatt,
 språka strunt för att
 bättre täckas titta
 in i ögats blå,
 midt i pratet då
 högt af vågen slängas,
 ändtligt hinna strand
 efter roddens möda,
 och i båten trängas,
 vackra former stöda,
 räcka fram sin hand,
 som hon tar generad —
 det gör godt, jag vet,
 åt en enerverad
 hufvudstads poet.

Sen i skogens snår
 öfver berg och backar
 muntra färden går.
 Och på smäckra klackar
 flickor kring ses trippa
 för att här och der
 plocka sig en sippa.
 Jag, som pjåkig är,

i galoscher ståtar,
 stora liksom båtar,
 dem man skrattar åt.
 Men jag går och säger
 vandrande min stråt,
 att för mig ej värde
 vilda blommor eger.
 Men en lögn det var,
 som mig skorna lärde,
 ty jag varit snar —
 hur jag än mig ställde,
 om det riktigt gällde —
 att för deras skull —
 fast så trög till dess —
 flacka kring och bocka
 och ta famnen full
 båd' af dem, som plocka'
 och som plockades.

Öfver fallna stammar,
 utmed liten bäck,
 öfver bergens kammar
 vandrar truppen käck,
 tills man står och stirrar
 i en vildskön dal,
 skogens pelarsal,
 hvarest blicken irrar
 häpen af och fram
 än bland jättestenar,
 än mot furans stam,
 som mot skyn så rak
 uppå gyllne grenar
 hvälfver barrigt tak.
 Och hur blicken glider,
 ses af sjön en flik,
 der i insjövik
 vågen sorgset kvider.
 Taffan är så bra,
 skådad genom ramen
 mellan mossans grönska

uppå stenarna,
 att båd' herrn och damen,
 alla bli i hast
 matta smått och önska
 helst en liten rast.
 Under skämt och glam
 hinner man till slut
 Gullöbergets kam
 och mot skären ut
 blicken hänryckt ilar.
 Lummig ö vid ö,
 der i vågen hvilat,
 att af ändlös sjö
 blott en liten yta,
 några silfverränder
 mellan vackra stränder
 solens strålar bryta.

Om man undantar
 elementens strid,
 är det söndagsfrid
 öfver hela trakten.
 Och när blicken far
 dit mot sundet ned
 kan man märka jakten,
 som vid stranden står,
 lastad half med ved,
 lemnad sen i går.

Men i fjerran der
 bortom bergigt skär
 ljuder dånet jemt.
 Våldig våg på våg
 öppna hafvet rullar —
 det är andra bullar —
 men tyst nu med skämt.
 Uti lekfull håg
 blir det tyst begrundan.
 Skådespelet der
 drifver skämtet undan.

Ty en bild utaf
 lifvets allvar är
 just det vilda haf.

„Kanske det får vara
 liten kaffetår?“
 Jo, se det det får.
 Och då blir det brådt.
 Pepparkakor rara
 både bruna, hvita
 jemte annat godt
 brödkonstnären bakar!
 Herre Gud, det smakar,
 så man tror sig bita
 i ett stycke ur
 härlig vårnatur!

Sedan börjar färden
 hemåt genom vilda,
 vackra Gullöverlden,
 som i qvällens milda,
 lugna, tysta timmar,
 när på högsta gren
 aftonsolens sken
 än sitt afsked glimmar,
 dubbelt skön sig ter. —
 Der en klippsjö än! —
 Ena stranden ler
 än i solens dager;
 men den andra, den
 står så mörk och dyster
 aftonskuggan drager
 sorgeskud derpå.
 Uppå stranden då
 klättrar truppen yster
 och från klippans höjd
 under skämt och fröjd
 ned mot vattnets djup
 välftar stora stenar.
 Stranden står på stup,

öfver kanten svänger
 blocket tungt och skenar
 ned mot vattnets blå,
 som det sönderspränger.
 Doft det dunkar då.

Midt i detta glam
 kom jag dock att stanna;
 torkar lätt min panna,
 svettig efter daten
 och blir allvarsam,
 säger åt kamraten:
 „stanna, hör då, bror,
 är det idiotism —
 men jag nästan tror,
 käre broder Anders,
 att det bär åt fanders
 med min pessimism!“

M. A. S.

Spåkvinnan.

(R. Baumbach.)

Kom visa handen, unge man,
låt mig ej längre be;
jag säger godt och vist försann,
låt linierna mig se.

Den sig i lifvet skicka vet,
mot den är världen huld,
och om din börs är rund och fet
har du ej brist på guld.

Förtro dig ej åt svekfull vän,
se om dig, det är skäl.
Den om dig talar illa, den
ej menar riktigt väl.

En flicka skall förtrolla dig,
din känsla göra varm;
men vänder hon till andra sig,
hon sluts ej till din barm.

Och detta väl du minnas bör,
hvad jag dig säger sist:
om du din brud till altars för,
blir hon din hustru visst.

Jonatan Beuter.

De tre.

(Julbild.)

Gjenis, tjenis Söderström. Hvad går du här och gapar
midt på julaften?
Tre åttondeklassister sammanträffade i ett hörn
af Alexandersgatan.

— Inte orkar man sitta hemma heller. Det är
ju alltid ett sådant sakramenskadt stök så här om jul-
kvällen — svarade den tilltalade utan att tänka på att
han sjelf varit hufvudmannen i allt detta stök, samt att
det nu redan var undangjordt. Han ville nemligen icke
erkänna att han först nu var ute och sökte julklappar, att
hans fattiga föräldrar först i dag kunnat gifva honom
julpengar.

— Jag är ute på julklappsuppköp skall du veta —
yttrade „Frippe“ — kommerserådet Frimans son — helt
öppenhjertadt. — Man sparar helst sådana göromål till sista
minuten. Och så råkade jag „Gustu“, som gick här och
slokade ensam — kom nu med Söderström du också, och
se på julutställningarna. —

Det är visst så dags nu — lätsade Söderström,
men kör för det i alla fall. — Man kan ju kanske ännu
hitta på någon fyllnadsjulklapp — tillade han likgiltigt,
för att låta påskina, att han köpt de dyrare förut. Detta
emedan han inom sig visste att hans kassa när det gälde
ej skulle tillåta annat än de minsta möjliga utgifter.

„Gustu“ deremot gjorde invändningar. — Jag skulle
inte ha tid nu — sade han.

— Åh prat! — Tid — på sjelfva julaften — och
kamraterne togo honom under hvardera armen och släpade
honom framåt.

Och så bar det af i sakta mak genom den täta folkhopen.

Det såg alls icke ut som julafton här ute — åtminstone icke en traditionel julafton, sådan man lärt sig från böcker att föreställa sig den — med kall, klar luft, mån-sken, frid och bjellerklang. Af sådan högtidlighet fans här icke ett grand — sorl och skräp, lumpen brådska och alldaglig sträfvan hos alla, der de hastade från butik till butik i den våta, immiga luften, traskande besvärligt i trottorearnas lösa snösörja, som ifrigt skottades och sopades bort af karlar i långskaftade stöffar. — Det enda egenomliga var den stora mängd paket, med hvilka de vandrande voro belamrade. Men så hade det sett ut alla de föregående aftnarne med, så att icke ens häri kunde denna kväll skiljas från hvilken hvardag som helst under julveckan.

Det var en hufvudstads julafton. — Timmen hade icke ännu slagit, när folket skulle försätta sig i julefrid, ty i stora världen öfvergå stämningarne skarpt i hvarandra och äro icke af lång varaktighet. Nu var det ännu hvardag med hvardagslif och hvardagsäflan.

Vid skenet af gaslyktorna, hvilka likt sömniga ögon tindrade matt genom dimman, och ljuset från de strålände spegelfönstren, som fuktiga och immiga spredo omkring sig en obestämd, smutsigul dager, stimmade folkmassan på trottorearen. Man myrade om hvarandra, man skockades vid fönstren, som malar kring ljuslägan, man stannade, man gapade, man beundrade.

Mest besökta voro leksaksbutikerna. Der klappade dörren upp och till, upp och till i ständig rörelse. Hit strömmade folket, här hoppades man bland kramet finna allt det, som ännu felades i skänker på barnens fest.

— Hej — dit ska vi gå — sade „Frippe“, lockad af trafiken, till sina båda kamrater.

Hela butiken var full af folk. Fot för fot defilerade köparene, i oafbruten kretsgång kring de rikt belastade borden. Med granskande ögon letade man bland de uppställda rödt, blått, grönt, gult lackerade leksakerna, der allt som möter oss i lifvet — krig så väl som fred, hushåll och åkerbruk, boskapsskötsel m. m. — triftes om hvart annat i det mest förföriska virrvarr. Der det, som för den

fullvuxne ofta blir ouppnådt, af barnet kunde erhållas för några simpla styfrar.

Men voro varorna brokiga, så gaf publiken icke heller efter. Här vandrade representanter för alla åldrar och samhällsklasser om hvarandra — barn och äldre — fattiga i bredd med rikt utstyrda. Men alla drifna af samma begär att leta, granska, välja och köpa.

Och lika omvexlande var deras sätt att köpslå.

Här vandrar en högväxt, finhylt fru i pelsbrämads cirkelkappa sökande endast de finaste leksaker. Hon sträcker blott sin lilla handskbeklädda hand ur kappan, pekar på de leksaker, som fallit henne i smaken, då bodbetjenten med artig bugning vecklar dem sirligt i papper. Sedan mumlar hon några ord om hemsändning, hvartill han åter bugar sig. — Det var den rika kommerserådinman.

Strax efter henne följde i kö'en en fattig arbetarhustru i trasig mohairgarns duk. Hon gick skygt ett hvarf kring salen, hvarpå hon tyst och nedslagen smög sig i väg. Hon hade märkt, att detta icke var rätta platsen för hennes julmarknad.

Och sedan alla de små — med ammor eller äldre yskon som vallhjon.

Vid ett af bordshörnen sträfva två förtjusande, gråklädda bebéer att jemte sin amma komma fram i trängseln. De slitas mellan längtan att ännu dröja kvar och pligten i form af mammas ord, som ålagt dem, att skynda hem i tid. De fingo nämligen tillåtelse att ännu en gång, medan mamma gjorde i ordning Julgranen, få hänge sig åt sitt favoritnöje — att vandra omkring på julutställningen i butiken på andra sidan gatan. Ingenting köpa de nu, men de äro kända, och bodbetjenterna veta nog att deras mamma redan erlagt för dem en ärlig tribut.

En liten gosse i urblekt paletå vandrar sida vid sida med sin syster, en elfvaåring med magert men klokt ansigte. Fem gånger hafva de redan strukit genom salen, frågat priset, prutat, öfverlagt — utan att komma till resultat. — Det är så svårt att finna passliga saker för de två mark, de i går fingo till julpengar, hvar på sin lott. Ty pappa tillade, att klapperne också måste vara nyttiga. Och dess utom böra de vara så många — åt

fyra syskon, — om också pappa och mamma ingenting vilja ha. —

Brodren föreslår det ena efter det andra. Han skulle helst redan vilja slippa hela besväret — men syster gör invändningar. Än är det priset, än föremålet som sätter hinder i vägen. Och hon framhviskar sina skäl med öfvertygande stämman, medan hon genom kloka ögonkast söker antyda tusen andra skäl, hvilka det icke går an att omtala, när så många främmande höra på. —

Så vandra de åter vidare — sluka med giriga blickar de vackra sakerna, hvilka de icke ens våga tänka på — stanna framför de mera anspråkslösa och studera deras prislappar. Till sist kommer en bodbetjent och frågar med snäsigt min: „ska' det inte vara något nu ren?“ — Då tvinga rädsla och skam beslutsamheten fram hos de små, de hasta till andra ändan af salen, der en papphäst, som de redan prutat till femtio penni, blir deras egendom.

Glada och lätta om hjertat antråda de nu återtagit — glada öfver att åter en lucka fylts bland de många, som ännu stå ofyllda.

När det lilla paret gick förbi Söderström, gaf det honom en glad nick, som han dock knapt låtsade märka. — Det var två af hans små syskon. Han skämdes, i kamraternas närvaro för dem och deras handel.

„Frippe“ gick kring salen munter och nöjd och köpte allt, som föll honom in — blänkande vapen, rikt utstyrda dockor, magnetiska foglar och fiskar — det ena efter det andra — utan att knusla med priset.

— Hufvudsaken att de få något att slå sönder — sade han.

Söderström och „Gustu“ följde honom. Söderström hade gerna prutat, men täcktes i bredd med kamraten icke ens fråga efter priset, Instinktligt drog han sig till de föremål, som sågo ut att vara billigast. Så köpte han ett virknålsskaf, en färglåda och en brodersax.

— Det är som sagdt bara fyllnadsjulklapper — ljög han — och i dem kan man gerna förena det nyttiga med det nöjsamma —

„Gustu“ följde med blott som ett bihang. Han var likgiltig för allt julbråk.

— Jag har ingen, som bryr sig om sådant — svarade han tort, när kamraterne frågade, om han ej skulle köpa något.

„Gustus“ far var timmerman och pojken gick i skola blott för att bli prest — det hade han ärligt sagt åt alla från första dag han kom dit. Och nu gick han stadigt på sin vällofliga väg inför Gud och allt folket.

Slutligen var allt undangjordt, och man begaf sig i väg — „Frippe“ glad och nöjd öfver att ha fått allt i samma butik, så att han ej mer behöfde löpa vidare.

Söderström bjöd snart farväl samt föregaf sig gå rakt hem, för att bli sitt sällskap kvitt. Ty i sjelfva verket måste han ännu gå till boklådan och köpa åt äldre syster ett två mark femtio pennis album. — Små syskonen hade på förmiddagen upptäckt det i fönstret, och nu hade han fått i uppdrag att gå dit och pruta ner det till två mark, så att det endast blefve femti penni på hvars och ens lott. En så dyr julklapp måste man nämligen köpa samfäldt.

Hän öfver sorlet på gatan ljödo kyrkklockornas entoniga klämtningar vemodigt och dallrande fjerran ifrån genom den dimhöljda luften. Borta i höjden vid ändan af torget skeno kyrkans ljusfyllda fönster bildande en ensam, alvarlig grupp, skild ifrån privathusens gladt eklärerade rader. Aftonsången var nyss slutad. Längs de höga kyrktrapporna strömmade mörkt klädda människoskaror, hvilka i långa, ormlikt slingrande rader spredos åt olika håll ned öfver det vidsträckta torget, tils de smulto samman och försvunno i trottoarens böljande folkström.

Det var kyrkobesökarna — mest arbetare — åldriga män och kvinnor. Alvarliga med psalmbok under armen traskade de förbi de prunkande spegelfönstren och den rika lyxen — utan att beröras deraf, utan att ens sända en blick ditåt. — Detta hörde dem icke till — sådant ingick icke i deras julfröjd. För dem var julen en högtid för lugn — en räcka af rastdagar egnade åt hvila och ro, kyrkgång och stilla andakt.

Efter en stund skildes också „Frippe“ och „Gustu“ hvar åt sitt håll. — Det kunde vara tid på att vandra hem till sitt — mente de.

Snart mörknade butikfönstren en efter annan, medan fönstren i de öfre våningarne mer och mer ljusnade. Re-

dan kunde man här och der bak gardinerna skönja en nyss-tänd, skimrande julgran. Allt tycktes ställa sig till fest.

Nu hade hufvudstadens jultimme slagit.

Folkmassan på trottoarerna glesnade efter hand — mer än under någon annan kväll. Snart lågo gatorna der tysta och toma med sina eklärerade husrader. Det hela gaf nu en underbar känsla af frid — frid midt i festlighetens glans — sådan den ter sig endast om julaftonen —

Blott här och der — ensam på hela den långa gatan — irrade någon enslig vandrare fram med tysta fjät, som om han fruktat att störa den ro, som gästade der uppe i de ljusa rummen, hvarest man firade hemtrefnadens fest. Det var någon af dem, som hemlösa fira sin julafton på gatan.

Hos konsul Frimans hade man sedvanlig julbjudning. — En enkel tillställning med ett tiotal gäster, som stodo familjen närmast. — Man samlades och vandrade kring i de stora, med kristallkronor och vaslampor eklärerade rummen. De bjudne herrarne voro i frack — damerna i fin sällskapsdrägt. Här och der stannade man i grupper, utbytte några likgiltiga ord — längleddes och tyckte det hela vara mera tråkigt. I toddirummet stimmade de gamla herrarne, talade om krig och fred, handel och vandel med mera dylikt. Ungherrarne bildade under „Frippe“ ordförändskap ett kotteri för sig, som skrattade och pratade vitser af tvetydig art. — Då och då gick någon af sällskapet för att göra sig till för barnen i huset genom att beundra deras julklapper, hvilka immer fort strömmade in.

Den stora rikt smyckade julgranen brydde sig ingen om. Den stod der, tycktes det, blott liksom för traditionens skull. Icke ens barnen drogos till den. — De hade fullt upp nog med att för hvarandra skryta öfver sina respektiva julklappers antal och prakt. —

Så började det nalkas till supén, och stämningen var i tilltagande. Vinerna på fisken och på steken gjorde derpå sitt till — de också. Man blef allt mer pratsam ju längre det led. Folk, som i början sett stelt på hvarandra, närmade sig nu med strålande drag, förvånade inom sig, hur lätt det nu gick att få konversationen i gång. Vid desser-

ten nådde all fröjd sin höjdpunkt, då en af gästerna propo-nerade världens och världinnans skål, hvilken jublande tömdes.

Derpå kom kaffet med likörerna, hvarunder glädjen — i likhet med maten — satte sig samt gick till öfvertygelse. Sedan skildes man åt — klockan in emot tu — rörda af tacksamket — gästen mot värdskap — värdskapet mot de glada gästerna.

På hemvägen gnolade man inom sig af fröjd i den svala midvinternatten. —

En fröjd, som i morgon vid uppvaknandet var glömd och förbi. — Då man var färdig att fråga sig sjelf — huru och hvarför man i går egentligen kunde inbilla sig hafva så roligt.

På detta sätt firades julen i „Frippe“ hem — hos det rika kommerserådet Friman. —

I ett litet trähus borta vid Skarpskyttegatan firade Edvin Söderström sin julkväll i de låga rummen — sal, kammare och kök — som hans föräldrar bebodde.

Der stod midt i salen en liten billig julgran med tunna grenar, glest beprydd med några flaggor, äplen och konfektyrer. — Flaggorna hade Edvin jemte små syskonen sjelfva klistrat ihop, af granna papperslappar, ty så blefvo de billigast. —

Och nu var allt färdigt. Nu strålade granen i sin fulla glans, medan syskonen förnöjdt trippade kring den samma jublande öfver dess skönhet och prakt, jublande öfver att det åter var jul. —

Pappa sjelf — den gamla postkontorsskrifvaren — hade kommit från sin kammare och satt nu i en gungstol i ena hörnet af salen och såg på medan han i långa drag rökte sin aftonpipa. Mamma sysslade med tevattnet inne i köket vid skenet af den lilla blecklampan. Husets tre öfriga lampor brunno i salen medan pappas kammare eklärerades af tre ljus — två på bordet och ett på byrån framför spegeln. — Ljust skulle det ju vara, efter som det var julafton.

Så måste stora bror Edvin arrangera en ringdans kring julgranen. Han skulle helst lemnat det ogjordt, ty han tyckte det vara under hans värdighet, men vågade icke för

julens skull störa sina syskons glädje. Snart svärmade han därför i ring med de små, gjorde sig barn på nytt och lyckades deri så väl att han ej mer kom ihåg sig utan blef den yraste i hela skocken.

Sålunda steg glädjen högt i tak. — Man hoppade, man dansade, mumsade äppel och sjöng, nafsade åt sig från granen och hjälpte hvarandra att nå de öfversta kvistarna. Till och med pappa, som eljes dagen i ända var surmulen och knarrig i följd af sitt arbete, lät nu barnen stoja bäst de behagade — smålog till och med samt tycktes med intresse åse deras upptåg. Mamma var nyter och nöjd, der hon med bestyrksam min serverade te åt den larmande skaran. — Alla kände sig så hemtrefliga — enades så i att vara barn — både stora och små — som de endast kunna göra en enda kväll på hela det långa året. —

Slutligen satte man sig till bords för att göra ett slut på de yngres längtan. Ty först under måltiden skulle klapperna inhemtas. — Så hade det varit brukligt i pappas hem.

För att så mycket som möjligt följa allan rättfärdighet hade mamma i kökets tystnad kostymerat en julbock, hvar till som stomme användts gårdsvärdens drängpojke, hvilken fick en kopp te för besväret. — Midt under gröten kom denne bärande på den öfvertäckta korgen. — Nu blef maten på hälft — alla rusade fram, nappade korgen från bocken, som slank ut igen — och så blef der ett famlande och sökande utan ände. Edvin tog slutligen som äldste bror åt sig rättigheten att dela ut paketen. Så fick då hvar och en sitt. — Der kom både virknålen, papphästen albumet och flere till både nyttiga och nöjsamma saker. — Och alla voro till freds med hvad de fått — alla försökte se nöjda ut med sina gåfvor. — Ty man viste med sig, hvilken möda och förödmjukelse det kostat att få äfven dessa enkla saker i hop — viste, att hade man icke gjort allt, hvad i ens förmåga stod, hade man nödgats undvara äfven dessa.

Derför kunde man aldrig se sig mätt på dem — därför handterade och smekte man dem om och om igen — därför orkade de små af idel fröjd icke ens äta sin grötportion till slut. Möda kostade det till och med att få en liten jultorta ned nu mera.

Och när man ändtligen lade sig i säng, kunde man aldrig komma sig till sömn. — Så ihärdigt hängde ännu ens tankar kring julklapperna, som hvilade der borta på bord och byråer. —

Efteråt skulle barnen ännu i åratals minnas, hvilken jul de fingo den och den saken.

I en stuga med angränsande kammare borta på en bakgård i slutet af Andregatan bodde „Gustus“ föräldrar — det fattiga timmermansparet.

Också här var jul i kväll — jul på deras sätt att fira den.

Dörren till kammaren — „Gustus“ rum — stod öppen. Han sjelf satt i stugan vid hyfvelbänken, dit han ställt sin studeriampa, samt läste högt för far och mor juldagens predikan ur en postilla. Far hade sträckt ut sig i sängen — låg der i skjortärmarna med armarna under hufvudet och slutna ögonlock. Mor stod framför spiselhällen och rörde i julgröten, medan hon då och då lutade sitt hufvud i andäktig min. Hon hade till och med strukit duken på ena sidan bak örat, för att icke en enda vibration i sonens röst skulle undgå henne. Denne läste långsamt i sjungande predikoton som en gammal prest.

När han slutat, slog han med en presterlig gest ihop boken, fattade lampan och gick till sitt rum — med alvarliga steg och nedböjdt hufvud liksom presten, när han efter slutad gudstjänst beger sig från predikstolen till sakristian. Presten satt redan i pojken — det kunde man se på alla hans tag.

Sedan dukade mor hörnbordet i stuguvrån, hvar på „Gustu“ och far snart åto den präktiga julkvällsvarden af hembakadt hvetebröd, lutfisk med grofstött peppar samt tjock risgrynsgrot. Först sedan de båda slutat, åt mor ensam af det, som återstod, ty såsom värdinna måste hon ju försaka de bästa bitarna.

Efter kvällsmaten satt far en stund på sängkanten, drog af sig stöflarne, gäspade och beklagade sig öfver att Johan åter var der hos skomakarns gesäller och söp. Det skulle väl åter bli ett rantande hela julveckan i ända. Mor diskade kärlden och beklagade sig hon också. Men inne i sin kammare satt „Gustu“ och läste latinsk gram-

matik för att inte ligga af sig under julferien, ty i vår skulle han tentera sig till student, och då gälde det. — Bra att han ändå var „i fides“ för lärarne och satt som primus på klassen. Men nog kostade det honom möda mer än de andra pojkarne kunnat tro, att hålla sig på en så hög plats.

Ännu sedan de gamla i stugan lagt sig till ro satt han i flere timmars tid och läste sitt latin vid skenet af den lilla studerlampan. —

Men vid midnattstid öppnades dörren till farstun och der kom en mörk karlskepnad instomlande i stugan. Det var Johan, den äldre sonen i huset, han som aldrig studerat, utan förblifvit i samma stånd som far och mor. Ej dess mindre var han nöjd med sin lott. Också nu då han genom dörrspringan såg ljuset från „Gustus“ kammare, tyckte han det ändock vara vida bättre att få lägga sig till ro, än att sitta och bräka och pina i sig bokvett midt på sjelfva julnatten.

Don Arthur.

Höststämning.

Bladet föll af trädet,
vintern återvänder,
sommarlif är lyktadt
på de öde stränder!

Vinden är så kulen,
han har sommarn dödat,
himlen är så mulen,
allt är så förödat!

Bäfvaj ej, mitt hjerta,
om ock bladen falla,
molnen skrida dystert,
vindar blåsa kalla;

Allt skall återlifvas;
allt, som här förödes,
snart i nya vårar
blomstrar, återfödes;

Endast menskolifvet
har en vår — försvunnen
skall den våren här ej
mer bli återfunnen.

V—a N—m.

Kunnen.

dröm försjunken grubblande jag satt,
och såg så ut i kulen vinternatt
och undrade hvad lifvets mål väl är,
och hvad den lycka, som vi söka här.

Då gick en ljusning öfver mörknad sky
och nattens skuggor tycktes plötsligt fly.
En silfverkant fick mörka molnet då,
och på dess rand en skepnad såg jag stå.

Så ljus och skön och mild dess uppsyn var;
dess ord igenom rymden eko bar
framhviskande så varmt och innerligt:
att lyckan finner den, som gör sin pligt.

Då får man oberörd af lögn och flärd
med lugn beslutsamhet gå fram sin värld;
man ej dess tomhet, ej dess mörker mins,
men glädes åt hvad godt och skönt der fins.

Och natt det blef igen vid himlens bryn
och snart försvunnen var min ljusa syn;
men för mitt inre öga står den kvar
en hägring lik från flydda barndomsdar.

Vanda.

Börvillad.

(Skizz.)

En strålände vårsol tömde floder af ljus öfver skären.
Luften var ren, genomskinlig och så tindrande klar,
att ögat bländades, då man såg bort i rymden. Bak-
om den brant stupande udden öppnade hafvet sin
väldiga famn och lyste der blått, skarpt och omätligt.
En sakta jemn vind vattrade dess yta, som blinkade i sol-
skenet så att man tyckte sig bli magnetiserad, då man
länge betraktade henne. Några klippor aftecknade sig i
fjerran vid horisonten och tycktes gunga mellan himmel
och vatten. Man väntade nästan få se dem upplösas och
försvinna.

Ute i bugten låg ett skepp med underslagna segel,
färdigt att gå till sjös, blott kaptenen kom ombord. Några
sjöfoglur sutto på vattnet, ljudlösa, nästan orörliga. Allt
syntes så väntande, så märkvärdigt redo att vidtaga något.
En liten julle dref äfven för vinden i närheten af skeppet.
Roddaren hvilade på årorna framlutad öfver en liten ljus-
klädd varelse, som satt och såg på honom med ett par
stora, sorgsna ögon.

— Om jag helst kunde vänta något bref af dig, sade
han tungsint.

Hon suckade och kastade en hjälplös blick på sina
solbrända, men välformade händer.

— Jag skall lära mig skrifva i sommar, sade hon. I
sommar, då kronofartygen komma hit.

— Jag tror du inte bör göra det, sade han allvarsam
och hans panna fördystrades en smula.

— Amiralen var så vänlig i somras också och ba-
ronen — — —

— Kanske det skulle vara bättre, om de icke vore så vänliga. Du håller väl mig i ditt hjerta ändå, utom alla bref, Hanna, är det inte så? Hans stora, starka hand omslöt hennes begge, och han blickade henne trofast in i de vackra sorgsna ögonen.

— Åh, Alfred, det vet du fullt för visso.

— Du skall tänka på mig litet alla dagar, Hanna.

— Jag tänker på dig, så jag går som en blind — — —

Om du skulle stanna hemma ändå, det är så långt till hösten.

Det förföt en stund, under hvilken de sutto tysta.

— Det är hårdt för mig att komma fram med det, sade han slutligen, men jag får ej låta dig vara ovetande derom. Hanna, jag slipper ej hem, då hösten kommer, skeppet går till Ostindien, jag har mönstrat på för tre år.

— Det fattades bara det! Den unga flickan brast i en sakta gråt och tårarna föllo heta på hans hand.

O, hvad detta plågade honom! Han lemnade årarna helt och hållet, satte sig bredvid henne och omfamnade henne hårdt.

— Hanna, min käresta, gråt inte, det blir svårare för oss båda då. Lofva att bli mig trogen, älskade, och vänta på mig dessa tre år, så skall du nog bli belönad.

— Efter tre år ligger jag död i svartan mull, Alfred, jag orkar ej lefva här utan dig. Nej, nej, hör du, du skall inte resa ifrån mig. Jag är så ung ännu, jag är rädd att vara ensam så långt från dig.

— Hanna, du tänker icke som du talar nu. Hvad skulle folket säga, hvad skulle din mor tycka, då jag vände om, hvad skulle jag sjelf ändtligen tänka om dig, som lockat mig att svika min pligt: Torcka tåren, Hanna, och bed en af dina små vackra böner för oss begge, så skall Gud nog trösta både dig och mig — — — Ser du der borta kommer kaptenen redan med slupen. Haf bara mod, flickan min, så blir nog allt bra. Går det något illa åt er, mor och dig, så säg om det på Storgårds, jag har talt vid gudmor der, så hon säljer torpet, som jag har under gården. Alltid få vi ett bättre sen, du och jag.

— Jag är så underlig till sinnes, Alfred. Jag är rädd jag aldrig ser dig mer. Se der ligger din likkista, tycker jag, så svart och med flaggor på — — —

— Vi ska hoppas, Hanna — — —

— Men om du inte vill komma hem — de bruka så snart glömma bort sina vänner derute i fremmande land.

— Är det intet annat du är rädd för! Den raske gossen log tillitsfullt och kysste sin gråtande lilla vän. Försök att le litet, Hanna, jag vill se dig glad i det sista, för att detta dröjer längst qvar i minnet — — — Så der, min älskling! Hvad du är vacker!

Hanna var verkligen vacker, der hon låg vid den unge mannens bröst och log mot honom genom tårar. Den ljusröda duken hade glidit ned på hennes hals och solen blandade sitt guld med hennes gula lockar. De betraktade hvarandra en stund under tystnad. Deras unga själar möttes i ögats gåtlika djup och tycktes liksom hopsjunka i en stilla, innerlig omfamning. Det var en salig stund för dem båda. Hvad det låg för en rikedom af kärlek och hopp i dessa blickar, hvad deras lif nu syntes dem skönt — och dock, kanhända, huru lyckligt det varit, om döden i detta ögonblick hade afskurit deras unga lif, de skulle då varit förenade, intet skulle då kunnat skilja dem.

Men än slog lifvet varmt i deras pulsar och verklig-heten gjorde anspråk på dem.

Ännu en kyss, den sista, en lång, vältalig blick — och Hanna satt ensam i sin julle, som ostyrd vaggade i skeppets kölvatten. Långe viftade tvenne näsdukar ett sista farväl, tusen tankar tolkades i dessa stumma tecken, många tårar torkades också i dessa hvita veck.

Det ena seglet gjordes löst efter det andra och afståndet mellan de sörjande två blef allt större. Hanna rodde i land i udden och gick högt upp på berget, der hon satt länge, länge och såg ut åt det blåa hafvet med stora sorgsna ögon. Det ville icke ha sig för henne att ro hem, hon kände det vara bäst der hon satt ensam i ljungen, öfvergifven som hon tyckte sig af hela världen. Vinden tynade af och skeppet syntes hela långa dagen borta vid horisonten, der hägringarne af de fjerran öarne redan försvunnit. Det började qvällas och fiskmåsarne sväfyade långsamt mot sina bon, men qvar på berget sågs den unga flickan sitta ensam i ljungen och blicka med stora, tankfulla ögon bort i det blåa fjerran.

En blåsig höstafton låg öfver det gamla Åbo. Genom rifna skyar kastade qvällsolen sina sista svala strålar öfver staden och färgade honom i en brandgul svärmodig belysning. Globen på observatoriet såg ut som han varit blå af köld der högt uppe i vinden, och tornuret i domkyrkan klämtade sex med en dämpad, ängslig klang.

En liten hop folk hade samlat sig vid åstranden nedanför handelsmagasinerna på södra sidan, der nyss ett skepp lagt till efter långa mödosamma resor. Ett par herremän med röda nästippar, och violetta fingerknogar åsågo med låtsad liknöjdhet, huru manskapet skyndade att få arbetet från sig i riggen, men då de tänkte på de lätta kostymer, i hvilka desse voro iförde och tyckte sig se, huru vinden spelade kring deras bara halsar, så började de frysa på fullt allvar, drogo upp paletåkragarna och skyndade upp till „Rättikan“, att upplena lifsandarne. Några blåfrusna pojkknyfflar stodo der också med uppdragna axlar, händerna indragna i rockärmarna och tungspetsen uppkilad under näsan, men nyfikenheten fick bli efter, de fröso så byxorna skakade och satte slutligen i väg allt hvad tygen höllo.

Snart hade de raske sjömännerna allt klart för dagen, några redde sig till kojs, andra åter fiffade upp sig, för att bege sig i land och uppöfva den gamla konsten att gå en smula. Bland desse var också en bekant från skärgården, densamme, som vi lemnade vid hans afsked från sin lilla Hanna derute på fjerden under vårbelysning och aningsfulla hägringar. Tre år hade nu förflutit sedan dess. Alfred, då en förälskad tjuguarig yngling, var nu en man, pröfvad af den ständiga kampen på lif och död mot stormar och cykloner, mörknad något under Indiens sol, men med sin forna kärlek i hjertat.

Hanna hade flyttat in till stan, sen hennes mor dött, hade han hört. Adressen hade han också skaffat sig, ty hvad får man ej reda på, då man har mod och penningar, och beggadera hade Alfred mer än han tyckte sig behöfva. Med raska steg gick han den gamla Kaskisbacken uppføre och vek af till höger åt Österlånggatan. Så många nya hus här hade uppstått sen han varit hitåt sist!

Slutligen kom han till den rätta nummern, frågade

en, som stod i porten och betraktade världens gång, och blef visad på första dörren i en hög dubbeltrappa.

Han steg på. Hjertat klappade af fröjd nära upp i halsgropen. Nu skulle han träffa henne, nu efter tre års lång saknad. En enda dörr skilde dem. Han hörde henne sjunga derinne. Så mycket klart silfver hon fått i sin röst! Och hvad hon måtte blifvit vacker under sin väntan. Längtan brukar ge flickan ett drömmande svärmiskt behag. Hans hand darrade litet, då han lade den på låset, men med ett raskt tag vred han kring det och steg in.

Han hade väntat sig att komma i en kammare möblerad med en sysmaskin, ett bord med hvit duk, en liten oskuldssäng med kartunstäcke o. s. v. men vid detta inträde blef han icke så litet till sig. Utländska mattor öfver hela golvet, venusbyster i alla hörn af rummet, amoriner och tafior i lättaste stil, hvar blicken träffade! Han blef förskräckt och tog ett steg tillbaka, troende sig gått vilse.

— Åh, Alfred, tror jag! ljöd en välljudande stämma, och lätt som en sylfid uppsprang från soffan längst bort i hörnet en ung, förtjusande qvinna, klädd som det höfts hjeltinnan på en bal. Hon tog vår förvånade man vid handen, ledde honom fram i rummet och krökte honom med mildt våld framför en medelålders herre med ordnar och band.

Jag får presentera min lille kusin, sade hon. Liten kallade jag honom — liten är han just inte mera, lång har han blifvit som man föreställer sig en kejsare. Åh han var en för söt gosse när han för ut. Nu är han hela barska karlen, se på bara, hur morskt han drar hop ögonbrynen. Åh, du är förtjusande, Alfred! Sök dig plats, kära du, min gungstol står gerna öppen för en så rar gäst. Han bjuds inte åt alla — inte sant, Osk — — — herr baron! Men kors, hvad jag är för en toka! Jag bjuder dig ingenting till lifs — — — se här, det är rosenlikör, det skall hjälpa dig att söka upp höstrosor också i vårt kalla land — du förstår! Hwadförslag? du dricker inte! Åh, har du blifvit goodtemplare! Se på mig — skål!

Så der pratade hon nonsens oafbrutet, tills Alfred tyckte sig bli alldeles yr i hufvudet.

Bakom ett häftigt ordsvammel plär ofta dölja sig en hemlig oro. Hennes uppsluppna väsende föreföll också mycket konstladt, och hon blef synbart förvirrad, då hon mötte Alfreds forskande blick.

— Hanna, sade han slutligen afbrytande, eftersom du kallar mig för kusin, så vågar jag väl som släkting fråga dig, i hvad ärende en så förnäm herre, som baronen der, nedlåter sig att besöka dig.

— Åh, min unge vän, låt mig kalla er så, sade den fina herrn och öppnade tvenne tunna aristokratiska läppar. Vi ha ofta talat om er, jag och er förtjusande kusin. Vet ni, hon bör utbildas, det vackra barnet, hon har talanger, jag har åtagit mig att vara en far för henne. Jag har ställt om hennes bekvämlighet så väl jag kunnat, som ni väl ser, och jag har väntat just på er, för att kröna hennes lycka. Jag vet huru ni varit fästade vid hvarandra sedan små, och jag skall ombesörja ett bröllop, som ni ej skola behöfva skämmas för. Ah, det skall bli superbt!

Det flög en blixtråle förbi Alfreds ögon. Till en början kunde han icke göra sig klart för hvad det egentligen var, men länge behöfde han ej heller begrunda, förrän han begrep att han sett en blick af hemligt förstånd.

Som meteoren upplyser natten, uppgick också i och med detsamma ett ljus öfver hans mörker vid detta lysande förslag.

— O, min herre, hvad ni är god! utbrast han med en ousäglig bitterhet. Ni är lika ädelmodig som mordbrännaren, som gifver den brandskadade hopp att kunna uppbygga sin nya lycka på rykande ruiner. Men så skall också detta vara ert sista missdåd. Jag lemnar ej åt en slapphänt lag att straffa er, det är min enskilda rättighet. Se så — — — Gud vare er nådig! — — —

En tapetdörr räddade baronen i sista ögonblicket från en fruktansvärd hämd. I Alfreds hand blänkte redan en liten „englisch bulldog“, som man kallar dessa små, men säkra revolverar, hvilka utrikare så ofta bära hos sig.

Han blef en stund ensam i rummet bedöfvad af tusende olika känslor, som genomstormade hans själ. Hela hans väsende var omtöcknad, det susade för hans öron som under stark blåst och en pinsam hetta glödde på hans kinder.

Ack, sådan skulle då upplösningen blifva på hans långa dröm om sällhet och lycka, detta var således lönen för de mödor, strider och försakelser han underkastat sig. Och denna flicka, som han lemnat så enkel och flärdfri, så oskuldsfull och vän, hon satt i ett praktgemak, omgifven af okyska bilder vid sidan af en förnäm, gammal rucklare, som hon nämnde vid namn. Och denne hade brutit hans blomma, hade förfört hans hjertas brud, hade tillochmed lärt henne att dricka! Åh, det var mycket, dethär.

Han spratt slutligen till vid ljudet af en ljuf, bäfvande röst, som sakta uttalade hans namn.

Hanna stod vid hans sida och betraktade honom med eroligt bedjande blickar.

— Kan du se mig riktigt i ögonen? sade han.

Hon försökte, men det gick inte.

— Det är synd med dig, Hanna, det är synd med mig också, ty jag håller dig så kär.

— Alfred, hvad menar du! Det lyste till af glädje i hennes ögon.

— Jag menar att det är olyckligt för oss båda att du sålt bort dig. Var inte rädd för mig, jag kan icke döda dig.

Hon var nära att kväfvas af tårar.

— Alfred, jag har älskat dig öfver allt ändå! Ingen-ting i verlden har kunnat komma mig att tänka oss skilda.

— Likaså har det varit med mig — — — ända tills i dag, tills nu. Men i detta nu är det också förbi med allt, nu måste vi skiljas — — — Kära, kära barn, hvad sorg du gjort mig! Om det helst hade varit med en annan, men dender gifter sig icke med dig, han. Han skall snart inte känna igen dig, stackars Hanna! — — — Herre Gud, hade du inte varit så vacker ändå, så hade de kanske låtit mig få behålla dig, hade jag helst fått vara hemma och vakta hvad jag egde, men det var inte så! — — — Nu bjuder jag dig farväl, Hanna, behöfver du någon gång råd af en god vän, så vill jag alltid vara dig en sådan. På Storgårds veta de alltid min adress, mig sjelf träffar du aldrig mera.

— Nej, Alfred, gå inte ifrån mig nu — — — jag åberopar genast ditt sista löfte, nu behöfver jag en vän, om någonsin.

— Gud skall veta huru mycket det kostar på mig, men att skiljas är nu mera det enda, som återstår oss. Godnatt! — — —

— Alfred, Alfred! hörde han en halfqväfd stämma ropa efter sig, men han vände icke tillbaka.

* * *

Klockan slog tolf i domkyrkan, då Alfred, vaknande liksom ur en dvala, började se sig omkring och reda sig att gå ombord. Han befann sig sittande på en bänk invid Lill Heikkilä vägen, der han hamnat omedveten om, hvart han riktigt hade gått. Han kände icke af nordanvinden, som isande drog genom natten, han erfor knapt den brännande hufvudvärk han fått af att han suttit der och gråtit i timal som ett olyckligt barn,

Han skulle aldrig mera träffa henne som han så högt älskat, redan andra dagen ämnade han mönstra af och resa öfver Sverige till Amerika. Med tunga steg begynte han vandra mot stan. Men på vägen till fartyget föll det honom in att ännu en gång se det ställe, der hon bodde, att kasta ännu en blick på det fönster, bakom hvilket han visste att hon andades.

Inkommen på gården stannade han hastigt och blodet rusade honom mot ansigtet.

Han igenkände tydligt Hannas melodiska röst och baronens läspande deklamation. Han gick försiktigt intill gårdsplanket, för att afskåra sin fiende hvarje tillfälle till flykt samt sedan förpassa honom till evigheten så tyst och oförmärkt som möjligt.

Endast brandstegen åtskilde dem mera, men han dröjde ännu.

Baronen knackade på dörren. Han stod således ensam utanför.

— Att du skall ta dig så illa af en sådander oberstad figur! Öppna nu bara, så skall jag snart trösta dig. Jag har med mig ur källaren en den allra raraste champagne! — — — Se så, älskade, skynda på, jag fryser ihjäl här ute!

— Ack, jag afskyr er lika mycket som edra lockbeten, herr baron!

— Herr baron! — åh så främmande, min lilla nyckfulla unge!

— Ni har beröfvat mig mer än lifvet, då min ungdomsälskade flyr mig för er skull.

— Åh, jag lofvar dig att skaffa honom tillbaka, bara du öppnar — — — så raska på dig bara, mitt guldöga!

— Åh, hvad ni är fadd! Gå er väg, jag vill aldrig mera se er för mina ögon!

— Ha, ha, ha, du tror mig ha bra lätt att upphäfva en belägring!

Det kläckte till i Alfred.

— Kom ihog, flicka, hvad du har mig att tacka för, fortför baronen. Du står under mitt privata beskydd, ett ord af mig i ett polisöra, och man skall lägga band på din frihet.

— Jag skall återsända er allt hvad ni skänkt mig, ty jag har länge föraktat det lika djupt som er sjelf, sedan anmäler jag oss båda i polisen.

— Godt. A la bone heure! Men gif åtminstone genast hit de penningar jag lemnade dig i afton.

— På ögonblicket, min herre!

I detsamma hon räckte ut en plånbok, fattade baronen i dörren, ryckte upp den och var med ett „lurad, min dufunge“ inne i rummet.

Det svartnade för Alfreds ögon vid detta helgerån, så listigt och snabbt uttänkt, men nu blef det också hans tur att handla.

Dörrigeln, som visligen blifvit påskjuten, och som skulle trotsat tvenne sådana baroners förenade ansträngningar, gaf vika som ett rö för det raska sjömanstag, med hvilket den unge neptunisonen grep i handtaget. Kammar-dörren delade samma öde, och aldrig har en adelsman kommit så obeqvämt ned för trapporna som fallet nu var med vår baron, hvilken på alla fyra med knapp nöd släpade sig från gården.

— Hanna, Hanna, utropade Alfred, vi skola förlåta hvarandra. Jag var kanhända för häftig mot dig, och du har varit för barnslig och oerfaren med världens svek och lister.

— Men, Alfred, tro inte något illa om mig — — —

det är ändå inte så som du kanske tänkt, tillade hon och slog rodnande ned sina ögon.

— Ah, jag vet det nu, jag hörde det Hanna, förlåt mig, men jag misstrodde dig först.

— Hvad det var lyckligt, att du kom till min räddning! — — — Alfred, du tror mig kanske också, om jag säger att jag hvarje dag tänkt rymma till Storgårds och tala om alltsamman.

— Jag tror dig, Hanna, du må säga hvad som helst, utom om du vill låta mig veta att du ej älskar mig, då svarar jag, att du ljuger.

— Tack, tack, min egen, min trogne Alfred! O, jag hade gått vilse, jag ville söka att förvärfva mig en smula bildning för din skull, och kom till ett palats, men der bodde en menniskoätare. — — — Hvad jag är lycklig ändå att jag kommit på rätt igen! — — — Du far ju inte ifrån mig så snart nu ändå, säg?

— Nej, älskling, först skall du bli min, så bygga vi bo derhemma i skären, så skall jag vänta på någon liten uppsyningsman, som kan hålla sina små, kloka ögon på mamma, när pappa är borta, och sen först kan det hända att jag vågar resa ut någon tur igen.

— Ja, Alfred, då är du säker, svarade Hanna till detta brydsamma skämt och dolde sitt lilla, älskliga hufvud vid hans bröst.

Sålunda fann dem den sena höstsolen, då hon om morgonen höjde sig öfver staden, lyckliga och leende, utan några spår af nattens vaka. En stund derefter förde Alfred sin unga brud till gästgifveriet, derifrån de senare på dagen skulle följas åt till Storgård.

Hennes förra rum igenläste han med allt hvad der var och sände nycklarna till baronen, som mellan dubbla lakan en tid bortåt hade utsigt att få ligga och fantisera öfver nya eröfringar.

—el—el—.

Lyckan.

Lyckan fins nog till i verlden;
menschohjertat högt begär den,
ack, — men vägen hitta få
der vi säkrast henne nå!

Finnes hon der stundens nöjen
växla jemt vid lek och löjen?
Bor hon helst i slottets prakt?
Följer hon med folkgunst, makt?

Är hon dold bland visdomsskatter,
filosofiska debatter,
idrott, som i ryktets fann
för till ett odödligt namn?

Nej! — Men vill du lyckan fästa,
gagna, glad i häg, din nästa;
utså tyst det godas frö;
modigt verka, hoppfullt dö!

A—i—a.

Du vackra fiskarflicka.

(Heine.)

Du vackra fiskarflicka,
ro här din båt i land,
sätt dig invid min sida
och smyg i min din hand.

Dig luta mot mitt hjerta
så sorglöst fri i håg
som när du lugnt förtror dig
åt hafvets vilda våg.

Mitt hjerta liknar hafvet,
har mången stormig stund
och många ädla perlor
på djupets dolda grund.

Jonatan Reuter.

Guldöga.

(Saga.)

Det var en gång en kung. Han hade ett enda barn, en dotter fagrare än rosenhäcken, då den står öfversållad af de saftigaste, röda blommor. Och älskvärd var hon, så att hvem helst, som besökte det kungliga slottet, omtalade sedan vidt och bredt den fagraste bland fagra, prinsessan Guldöga.

En vacker sommardag hade hovvet ställt till ett jagtparti i den stora riksparken några verst från konungens slott. Det hade gått hurtigt och lustigt till och mångt rådjur hade också fått bita i gräset. Mot eftermiddagen hade kungen, ty han var sjelf med, förirrat sig från det öfriga sällskapet och hur han än red och red, för att komma på rätt stig igen, ville det ej lyckas. Redan var hans ståtliga häst nära att digna af trötthet och ansträngning, då han äntligen lyckades få sigte på en mensklig boning. Glad band han hästen vid ett närstående träd och bultade på. Men han fick anstränga sina krafter rätt länge innan ett tecken till lif spordes der inifrån. Sent omsider öppnades dock ett fönster, ett skrynkligt qvinnoansigte presenterades för hans blickar och en ganska omild röst nådde hans öron:

— Hvem är det, som vågar störa mig i min sömn? Jag har ej sofvit på trehundra år och tarfvar väl hvila en smula?

— Ber om ursäkt, svarade kungen mycket höfligt, ty kungar och höga herrar kunna också vara höfliga, jag är kung Hans och har under ett jagtparti gått vilse här i riksparken. Vill ni vägleda mig till mitt slott igen, skall jag rikligen belöna er?

— Riksparken — invände den gamla förgrymmad, jäså man nderstår sig göra intrång på mina marker också, det skall, så kung han än är, kosta honom dyrt. — Vid dessa ord smälde hon igen fönstret, så att det ekade milsvida rundtomkring.

Kung Hans höll just på, att taga det säkra för det osäkra och begifva sig sina färde det fortaste han kunde, då dörren till den låga kojnan öppnades och den gamla he-xan, ty en sådan måste hon väl vara, med vänligare stämma bjöd honom stiga in.

Sagdt och gjordt. Kungen följde uppmaningen, hvad kunde han väl göra annat, hoppade af hästen, fastgjorde den ånyo och trädde in genom den låga dörröppningen. Men knappt hade han med sin höga person inträdt i kojnan innan allt var som genom ett trollslag förändradt. Han stod nu midt i en stor, praktfull sal, hvars tak uppbars af glänsande marmorpelare. Golfvet var glatt som en spegel, gyllene kronor spredo der sitt skimmer så det gjorde ondt i ögonen, sidenklädda tärnor och svenner sprungo fjeskande hit och dit och längst bort på en blixtrande diamantthron satt en drottning skönare än dagen.

— Träd närmare, vinkade hon till den af häpnad nära nog tillintetgjorda konungen.

Denne lydde befallningen.

— Känner du igen mig? sporde hon vidare. Du borde ha sett mig en gång förut. Det var jag, som stod vid din dotters vagga, då hon första gången i lifvet skådade dagens ljus. Det var jag, som skänkte henne den utomordentliga skönhet, hon nu äger. Du gör intrång i mitt rike, är det lönen för min godhet? Vänta jag skall hämnas — Guldöga skall ej längre bo i ditt kungliga slott.

Förskräckt hade konungen fallit på sina knän anropande herrskarinnan om nåd och förbarmande, ty han älskade sin dotter högre än allt annat i världen, då i ett nu all prakt omkring honom åter var försvunnen och han satt till häst utanför porten till sin egen borg.

Man kan tänka sig hvilken sorg och oreda här mötte honom. Drottningen grät, tärnorna greto, hela riket var försänkt i sorg — Guldöga var försvunnen.

Kung Hans lät genast utgå ett bud, att den som kunde

återföra prinsessan till slottet, skulle få silfver och guld och blifva den högste mannen näst honom sjelf.

Redan hade en månad gått till ända, utan att någon anmält sig. Men kung Hans hade en torpare och denne hade en son, känd af alla som en odåga. Ingenting fick han ur händerna, var det också det enklaste i världen, därför må man ej heller undra på, om föräldrarne voro allt annat än vänligt stämda mot honom.

Man kan tänka sig hvilken uppståndelse det därför väckte både i torpet och på kungaborgen, då Jöns, ty så hette gossen, en vacker dag stöflade af upp till majestätet och lofvade skaffa rätt på prinsessan Guldöga.

Kung Hans måste, så nedstämd han än var, låta ett löje gå öfver sina läppar, då han fick sigte på den utkorade hjeltens plumpa och om allt annat än framgång i den kin-kiga affären vittnande yttre.

Men Jöns lät ej afskräcka sig. Lugnt åhörde han berättelsen om alla förestående vedermödor, förbundna med hexor och trollpackor och begaf sig derpå trygg åstad.

Länge hade han ej vandrat, innan han mötte en qvinna, som halfdöd af trötthet drog en kärra i hvilken hennes man låg beqvämt insvept i filtar och täcken.

— Unge man, yttrade hon till Jöns, hjälp mig helst ett litet stycke fram med min börda och jag skall stå till din tjänst, då nöd påkommer dig.

Jöns, som ej var van vid pjåk och maklighet, tyckte det vara rent af synd och skam, att hustrun här skulle forsla fram ett åbåke till man, som frodig och välmående dvaldes i lättja på den tunga kärran.

— Ja visst skall jag det, svarade han, och i ett huj rök han af med lasset öfver stenar och tufvor, så det yrde omkring honom.

Efter en stund var han tillbaka.

— Hoppas det nu blifvit karl af honom, tröstade han qvinnan, som ännu stod der qvar med vidöppen mun och stirrande ögon. Jag fick nog det onda ur honom. Vågar han ännu en gång fram med sina galenskaper, står jag till er tjänst, men då skall han ångra sig.

Hon visste ej huru hon skulle tacka Jöns. Annat hade hon heller ej att gifva honom för besväret än en burk

med salva. „Men“, yttrade hon dervid, „närhelst ett läkemedel behöfs för en nödlidande, så anlita det här och du skall komma underverk åstad“ — — och så var hon försvunnen.

Glad fortsatte Jöns sin väg.

Efter en stunds vandring kom han till ett hus från hvars inre hördes jemmer och klagolåt. Här steg han utan vidare in. I ett af rummen satt en jungfru blomstrande och fager och spann och spann. Dermed måste hon visst hafva sysslat redan i långa tider, ty hennes fötter voro af det ständiga trampan det så nötta och sargade, att knapptast benpiporna mer sutto kvar. Med händerna var det ingalunda bättre beställt.

— Det är då håken till skyndsamt skön jungfrun har, började Jöns, hon skall väl inte göra brudutstyret färdigt i dag heller — —

— Snar hjälp är god, invände ungmön, utan att närmare lyssna till vandrarens ord och knappt hade hon yttrat detta, innan hon föll afdånad till golvet.

— Aha tänkte Jöns, här kommer redan min salva väl till pass. Han smorde hennes fötter och händer och inom ett ögonblick satt jungfrun åter frisk och kry vid sitt arbete. Hjulet surrade som förut, träden växte och växte och kindens rosor glödde unga och sköna som i högsommartid.

Jöns stod smått häpen öfver sin mandat; men den sköna sade till honom:

— Du har räddat mitt lif, en belöning skall du få, ringa är den, men håll dock till godo dermed, jag har ej något bättre.

Hon räckte honom en nypa ull.

— Blås på den då nöd påkommer, och du kan vara trygg.

Vidare fick han veta att skön jungfrun var i bergtrolllets våld och att hon, för vinnandet af sin frihet måste spinna all världens ull på en månad. Kunde hon ej det var hon förlorad.

Jöns tackade och gick.

Hans stigar ledde nu genom en härlig, doftande skog, full af lif och fogelsång. Det började också småningom

lida mot middagstid och magen ropade på nödig undsättning. Jöns slog sig ned i skuggan af ett lummigt ekträd, framtog sin ringa västkost och lät sig maten väl smaka. Längre hade han ej suttit så, innan han hörde en fogel deruppe helt vemodigt qvitra:

„Några smulor åt mig ock,
några smulor åt mig ock“.

— Stig ned och ät så mycket dig lyster, svarade Jöns förnöjd i sitt sinne, här finnes nog för oss båda.

Detta behöfde han ej säga två gånger. Och hungrig var i sanning den lilla stackarn, så det var riktigt sorgligt att se.

Men då han fått kräfvan full, flög han munter och glad upp till ekhvalfvet igen och sjöng:

„Haf tack min vän,
vi ses igen,
i lust och nöd
jag blir ditt stöd.“

Då oro stör
mitt qvitter hör,
på vilsam stig
åkalla mig.“

Fogeln flög sin kos och Jöns steg upp, för att gå vidare.

Det led redan mot aftonen, då han omsider kom fram till den förfallna kojan, vid hvars dörr också kung Hans helt nyss stått och bultat på och der han så oväntadt råkat ut för sitt olycksöde.

Hurtigt trädde vandraren fram till den låga dörren, slog ett kraftigt slag derpå, så hela huset darrade i sina fogningar och ropade med bestämd röst:

— Finnes der inne en levande själ, så var god och öppna, här står den, som skall hemföra prinsessan Guldöga, och han låter i sanning ej leka med sig.

Knappt var detta sagdt, innan han fick göra bekantskap med det skrynkliga anletet i fönstret tätt invid och de gamla ögonen riktigt blixtrade af ondska och illslughet.

— Laga dig härifrån snabbare än vanligt, landstrykare, eller får du med mig att göra.

— Tackar för upplysningen, invände Jöns, den saken låta vi förbli tills vidare. Att börja med skulle jag nu bedja hennes nåd vara så god och bjuda en fattig stackare en stunds hvila efter milslång vandring.

— En vredgad blick blef hennes svar och fönstret slogs igen så att hela trakten runtomkring darrade som af en jordbäfning.

— Jaså du ämnar mottaga mig på det sättet, tänkte Jöns, och förargad tog han sig till att med knytnäfven bearbeta den halfmurkna dörren så eftertryckligt att bitarna yrde högt upp i skyn.

Nu öppnades den. Vreden hos den gamla hade något lagt sig och Jöns fick lof att stiga in.

— Trött som han var, slog han sig utan vidare krus ned på en träbänk invid dörren, matpåsen placerade han på golvet derbredvid och så tog han ihop med att se sig litet omkring.

Men just mycket var här ej att beundra. Fattigt hade de der hemma i torpet, men här såg det ändock ett grand kusligare ut. Förutom den bänk han satt på, ett rödmåladt bord, en säng ingalunda gårgammal, ett skåp och i spiselvrån en svart katt argsint och maktlig som matmodren sjelf.

— Du har kommit hit, började den gamla, för att hemföra prinsessan Guldöga?

— Ja visst, så är meningen.

— Godt, ske dig som du vill; men saken är ej så alldeles lätt som du tror.

— Hoppas vi bli två derom.

— Först och främst skall du leda denna tråd ett hvarf jorden rundt. — Hon räckte honom en kvarterslång ullgarnända. Lyckas du ej fullgöra detta prof, har du förfelat din resa och ditt lif står i mitt våld.

— Var det ej värre, invände Jöns leende, så skall det vara gjordt till i morgon qväll.

Det började emellertid skymma och Jöns kröp till kojs på sitt tarfliga hviloläger — träbänken.

Så han sof. Morgonen grydde, dagen skred allt längre

fram på sin bana, frukostdags blef det, middag blef det och allt var hans sömn ännu lika djup och ostörbar. Klockan slog redan 6 på e. m. då han först småningom började ruska på sig. Omsider vaknade han.

— Godmorgon sjusofvare, helsade den gamla med en försmädlig min, hur går det nu med förstlingsprofvet? Efter två timmar skall allt vara klart.

Jöns blef visst litet häpen och orolig till en början, men så kom han ihåg ulltappen och fogeln, som spisade med honom i ekskuggan och frimodigt öste han ur sig:

— Fördömda trollpacka, du har smort mig med din trollvätska, för att göra min lycka om intet. Vänta jag skall nog ännu betala för gammal ost.

Och så trädde han ut.

Kommen ett stycke in i skogen framtog han ulltappen och blåste på den och se i ett nu stod der framför honom ett skyhögt berg af det finaste, vackra ullgarn och vipps kom fogeln, som spisat med honom i ekskuggan, fattade tag i ena ändan af trådmassan, som bildade garnberget och försvann. Efter en half timma var han tillbaka, tråden var nu ledd jorden rundt och dess båda ändar lågo framför Jöns på marken. Jöns tackade för god hjälp och begaf sig till hexan i kojans.

— Nu är det gjordt, sade han, och nu är Guldöga min.

— Ingen brådska med den saken, ännu återstå tvenne prof, genmålte den gamla.

Emellertid måste hon begifva sig åstad för att efterse huruvida allt var utfördt efter önskan — och det var det till punkt och pricka. —

Följande morgon yttrade hexan till Jöns:

— I min hönsgård har den bästa hönan dött i natt. Gif lif åt henne, det är andra profvet.

— Var det ej värre, svarade Jöns, så kan jag ju försöka på.

Och lätt gick det som en dans. Han behöfde blott anlita helt litet af sin salva och vipps flög hönan kacklande och kry, som om ingenting så oemotståndligt som döden hängt öfver henne.

— Här är hönan, sade Jöns, der han med triumferande min inträdde i kojans, hvar är nu Guldöga?

Halft förargad hväste den gamla:

— Den saken lemna vi till härnäst, var han nu bara lugn så länge.

— Ro fram med det tredje profvet då, invände Jöns otåligt, ty glansen af det utlofvade guldets började redan leka honom i ögonen.

— Må gå, svarade hexan. Jo, för det tredje skall du gå och tillsäga solen, att hon är så god och låter sina strålar draga en annan väg, än här förbi min boning, ty mina svaga ögon härda ej längre ut med det starka ljuset. Men märk, det skall vara gjordt ännu i dag.

— Det der var något att tänka på, menade Jöns vid sig sjelf.

Emellertid gick den gamla ut och Jöns slog sig ned vid det halföppna fönstret att fundera.

Medan han så satt der smått nedstämd i hågen, hörde han en välbekant röst sjunga:

Då oro stör
mitt qvitter hör.
på vilsam stig
åkalla mig.

— Tusen tack för det, utropade Jöns glad i sitt sinne, jag skall väl ännu en gång kunna belöna dig för ditt goda hjerta.

Men fogeln var redan högt uppe i den vida rymden. —

Klockan slog 6, skymningen började redan blifva märkbar, snart var det kolmörkt både inne och ute. Trollpackan måste tända upp ljus, fast det var midt i sommaren.

— Nu är allt gjordt efter önskan, yttrade Jöns vändande sig till sin motståndarinna och nu skall jag också hafva Guldöga, annars klöser jag ögonen ur dig.

Den gamla var alldeles ursinnig; men hvad hjälpte det nu mera.

Förgrymmad tog hon en staf och slog dermed mot en af väggarna, så det knakade i hela byggnaden. I en hast var allt förvandladt. Jöns stod midt i en praktfull, upplyst sal och framför honom satt en drottning blixtrande af guld och ädla stenar.

— Är det du som frälst Guldöga? sporde hon, vändande sig till Jöns.

— Ja visst är det jag, svarade denne med bestämd ton.

— Der är hon då, yttrade drottningen vidare, men lagen er härifrån snabbare än vanligt, annars tager jag er båda två i mitt våld och sedan kan ingen magt mera rädda er.

Guldöga stod också verkligen redan vid Jöns sida och utan att höra ett ord vidare skyndade de sig i väg. —

Man kan tänka sig hvilken fröjd det blef för kung Hans, då han återfick sin käraste skatt i världen. Det blef en fest af, som varade i veckotal. Och Jöns han blef rikligen belönad. Utom silfver och guld fick han också Guldöga till sin maka och det var vackert så, eller hur?

Och trollpackan? Jo hon frös snart till en istod derborta i ödemarken af brist på ljus och värme.

—th—

Gröst.

(Efter Rückert.)

Och gäfve lyckan aldrig mig sin krans,
mitt eget lif förmår jag dock att smycka
med känslan deraf, att det stunder fans,
då jag på andras lockar fått den trycka.

V—a N—m

Lysmask.

Natt det herskade i skogen
der det var så tyst och kallt,
blommor väna, grönska, löfverk,
vissnadt var det redan allt;
höstens kulna dag var inne,
sommarns fågring hade flytt,
vikens lugna, klara vatten
ren till stormrört sig förbytt.

Uti dystra tankar sjunken,
lutad mot en hängbjörks stam,
såg jag skyar uppå himlen
hotfullt mörka tåga fram;
ingen ljusglimt syntes uppe;
men när ned min blick sig sänkt
emot jorden, var det liksom
om det skimrat till och blänkt.

Der man minst en ljusning anar
uppå lifvets dunkla stråt
kan det glimma till och lysa
oss på vägen klart framåt.
Uti skogen var det lysmask
och i lifvet tron det är
uppå idealets seger,
som framblixtrar här och der.

Vanda.

Han kom ändå!

(En bild ur verkligheten.)

Det var julbidning hos byggmästar Stenström.

I förmaket sutto fruntimmerna, till större delen gamla tanter, hvilka umgåtts i huset redan på den tiden, då byggmästarfrun lefde och rörde sig der. Ett par unga flickor, väninnor till byggmästarrens enda dotter, voro äfven inviterade, och dessa sutto tysta i ett hörn af rummet, lyssnande till de äldre damernas lifliga och på en del håll nog pepprade andraganden.

I byggmästarrens arbetsrum voro tvenne spelbord framsatta, och kring dessa hade de manliga gästerna tagit plats. Man var inne i preferencen med lif och lust. Att byggmästarren sjelf hade mer än vanligt intresse för spelet, kunde märkas af den ifver, hvarmed han deltog deri. Han tycktes ej ens få tid att tänka på sina gäster, hvilka tydligen varit öfverlemnade åt sig sjelfva, derest ej dottern i huset sväfvat af och till emellan bord och rum, skötande om att alla skulle blifva betjenade och tillfredsställda. Hon påfyllde kognacskarafferna och hentade varmt vatten till toddyt åt herrarne, hon kringbjöd thé och frukter åt damerna. Ja, hon utförde sitt värdinnevärf på ett sätt, som förrådde vana vid husmoderliga bestyr.

Det var nästan idel äldre personer, som sutto, rökande och bolmande, drickande och pratande, vid spelborden. Det var gammaldags handtverksmästare eller borgersmän i staden. Endast ett yngre ansigte kunde upptäckas bland dessa, ett ansigte, hvilket genast fästade uppmärksamheten vid sig. Det var magert, askgrått och hade ett par ögon, som ständigt spelade oroligt omkring. Dessa ögon tycktes fästa

sig vid allt och alla. Ansigtet tillhörde en liten, krokryggig figur, som de öfriga titulerade „handlanden“. Han satt vid samma bord som byggmästarren och i dennes närhet.

Då Karin, dottern i huset, infann sig för att se åt, om de spelande saknade något, blefvo handlandens ögon lifligare än eljes. De fästade sig vid den unga flickans vackra anlete och de fasthakade sig vid hennes smidiga, välformade gestalt. De följde med henne der hon sysslade i rummet och de lemnade henne ej förrän hon slutit dörren till köket efter sig.

Spelet var slutfördt vid det bord, der byggmästarren och handlanden befunno sig. Herrarne stego upp, för att sträcka på sig en smula, efter att ha suttit nedhukade vid korten och spelmarkerna.

„Hör nu farbror“, sade handlanden, i det han stack sin arm under byggmästarrens och förde denne med sig in i salen, der ej någon annan för tillfället befann sig. „Hör nu farbror, jag har någonting mycket viktigt att tala med farbror om.“

„Ja-så, jag vet“, sade byggmästarren i något otålig ton. „Du ämnar visst tala om den der vexelaffären. Ja, ja, den historien skall jag nog endera dagen göra klar. Jag väntar, ser du“

„Nej, för all del, om den bagatellaffären är det inte nu fråga. Dermed är ingen brådska, ser farbror. Men det är någonting annat, någonting mycket viktigare, som jag vill anförtro farbror.“

„Nå, hvad är det, då?“

„Jo, ser farbror Ja, det är väl bäst att jag säger rakt ut hur det är. Jo, ser farbror, jag håller af farbrors dotter mer än jag kan förklara. Jag har hållit af henne alltsen första gången jag såg henne. Derfor, ja därför vill jag nu fråga farbror, om farbror har något emot att hon och jag bli ett par. Som farbror vet, så är min affärsställning sådan, att jag hvilken dag som helst kan föra en hustru i huset och ställa upp eget hushåll. Jag ser att farbror är fundersam. Nå, hvilket svar ger farbror?“

Byggmästarren, som några gånger likasom otåligt fört handen genom haksägget, frågade nu:

„Har du talat med flickan derom?“

„Med Karin? Nej, det har jag inte. Jag trodde att farbror . . .“

„Ja-så du har inte talt med flickan. Ja, nog begär du det käraste jag eger! Du vet inte, du, hurudan praktig flicka Karin är. Jag älskar det barnet, skall du veta, mer än allt i världen, och skulle ingalunda vilja blifva af med henne. Men det får helt och hållet bero på henne sjelf. . . Är hon med om saken, får jag väl lof att rätta mig der-efter. Det är väl ingenting annat öfrigt för mig. Hm, ja. Om du önskar det, så skall jag tala med flickan.“

Karin inträdde med detsamma. Hon tycktes blifva obehagligt berörd af att finna fadern och handelsmannen inbegripna i samtal „mellan fyra ögon“. Hon utträttade sitt ärende, som var att anmäla, att qvällsmaten var serverad, hvarefter hon skyndsamt aflägsnade sig.

Gästerna samlade sig i matsalen; man åt och man drack. Handlanden var rolighetsminister vid matbordet. Han lät otaliga witzer hagla kring. Och till helan, halfvan och terzen hade han olika sånger med olika melodier. Han var riktigt rolig i afton, handlanden. Det tyckte samtliga herrar och detta funno damerna med.

Smedmästarenkan från Kampen knuffade sin dotter i sidan, yttrande: „Ser du, så der treflig skall en ung man vara. Dessutom är han rik, och det är inte fy skam, skall jag säga.“

Handlanden såg stundom obegripligt menande ut. Han tycktes ha god lust att föreslå en skål för någon eller något, men lika ofta som han höjde glaset, lika ofta sänkte han det igen.

Det var tydligt att föremålet för den tilltänkta ovationen ej var någon annan än Karin, ty hvarje gång hon visade sig i köksdörren, fattade han sitt glas, men han hann ej annat än höja detta, förrän hon åter var försvunnen inom samma högst förargliga köksdörr.

Ledsamt nog, stego gästerna upp från bordet, utan att handlanden kommit i tillfälle att hålla det så länge påtänkta och så väl uttänkta talet.

Tacksägelseorna för den utmärkta supén och en angenämt tillbringad afton ville icke taga slut. Byggmästaren finge naturligtvis icke glömma bort att hälsa på, och dot-

tern kunde ju äfven slå sig lös och följa med. Julen med sina långa qvällar var inne, och den tiden var ju endast till för visiter och thébjudningar.

Gästerna troppade småningom af.

Då handlanden tog afsked, kastade han en blick till Karin ur sina spelande ögon, sägande:

„I morgon har Karin mig här igen, och då går jag inte bort förrän jag har fått svar på en fråga, som rör henne lika mycket som mig.“

Och han tryckte hennes hand med en sådan kraft, att hon höll på att skrika till.

Ännu då han befann sig i förstugan, såg hon hans blinkfyrlika ögon blicka in genom dörrens glasruta, dessa ögon, som hon fruktade värre än allt ondt.

Hon var ensam med fadern. Denne satt tankfull i gungstolen, då Karin inträdde i hans arbetsrum. Han kastade en lång, bekymmerfull blick till henne.

„Ja-så, det är du, mitt barn“, yttrade han. „De ha gått nu — och han med. Karin, min flicka, hvad skulle du säga om handlanden begärde dig till hustru? . . . Du svarar inte något. Jo, jag kan berätta dig, att han i afton har öppnat sitt hjerta för mig. Han säger att han håller af dig. Hvad säger du? Skulle du kunna hålla af honom tillbaka?“

„Pappa vet ju att jag lofvat Gustaf tro och kärlek“, fick den unga flickan slutligen fram. „Derför kan jag inte heller hålla af någon annan.“

„Gustaf! . . . Tänker du allt ännu på Gustaf? Han, den der äfventyraren, den der odägan, som inte låtit höra af sig på tre långa år! Nej, det trodde jag ej att du gjorde!“ yttrade byggmästaren i icke just mild tonart. Han hade härvid lemnat gungstolen, för att begynna vandra af och till i rummet. „Hvad tror du den lymmeln skall kunna föda hustru med?“ fortsatte han. Med kärlek kanske? Nej kära barn det blir allt en mager kost ändå! Jag tänkte, som så, jag, att handlanden kunde blifva en passlig man för dig. Han har ett och hvarje bakom sig, han. Men det är din egen sak. Vill du inte ta honom och förhjelpa far din på fötter igen så . . . Ja, du vet inte du hur illa det är bestäldt med mina affärer för ögonblicket. Vintern

kom för fort i fjol, virket steg i pris, jag hade också missräknat mig en smula. Nå-ja, jag fick lof att låna. — Vet du Karin, det är inte någon liten summa som är insyltad hos honom, handlanden. Han har varit hyggelig nog att inte ha så brådtom med återbetalningen, men räntorna, kära barn, räntorna Handlanden är en hyggelig karl, visserligen lefver han af procenteri, det gör han, men Herre Gud, hvem bjuder inte till att sörja för sig i dessa dagar, den ena på ett, den andra på annat sätt. Jag kommer aldrig att tvinga dig att ta en man, som du inte kan hålla af, Karin, nej, det blir din egen sak, men jag tänkte bara att handlanden Nå-ja, gör hur du vill! Men ett säger jag dig, Karin, Gustaf kommer aldrig tillbaka“ Byggmästaren slog sig åter ned i gungstolen.

„En aning säger mig att han kommer; ja jag vet det så säkert att han skall infinna sig Pappa, älskade pappa“, sade Karin, förande armen kring fadrens hals, „säg att du inte har något emot att jag fortfarande håller af Gustaf och att han och jag få hvarandra, då han återvänder. Kommer han deremot inte, så vill jag göra pappa till viljes“

„Hm, hm, då han återvänder? Kära barn, han kan återvända om några år, och han kan för alltid bli borta. Bestäm då åtminstone huru lång tid du har lust att ännu vänta på honom. Bestämd måste man vara, kära barn, i det här fallet, som i andra.“

„Om han inte kommer inom . . . inom nästa nästa julafton“, stammade Karin med en fuktig glans i ögonen, så“

„Så lofvar du göra mig och handelsmannen till viljes.“

„Ja“ hviskade hon.

„Som du vill, kära barn, jag har aldrig tänkt tvinga dig. Det är din egen fria vilja, som är bestämmande härvidlag Se så, gå nu och lägg dig, min flicka. Klockan närmar sig redan tre. Åhå, ja, ja! man är en smula trött, skall jag säga. God natt med dig, Karin.“

Byggmästaren lade sig, och han slumrade lugnt in, så lugnt som han ej på länge kunnat somna. Handlandens giftermålsanbud var en räddningsplanka, som han under aftonens lopp fått fatt uti. Den kom också i ett ögonblick,

då den så väl behöfdes. Visserligen hade dottern fått ett år på sig att invänta barndomsvännen Gustaf, men denne skulle icke återvända, det visste han så rasande väl, emedan den unge sjöfaranden ej lätit höra af sig på trenne runda år. Han hade dubbel anledning att önska, att den bortavarande aldrig måtte återvända, emedan han äfven omhändert hade dennes förmyndaremedel, af hvilka han i sin egen affär kommit att använda ett par tusen rubel. Den kärslätne handelsmannen, som var hans värsta björn, skulle under årets lopp underhållas med förespeglingar och vackra löften. Och så var allt godt och väl. Det var under sådana tankar och en sådan sinnesstämning han insomnade, och han sof bra.

Dottern var deremot allt annat än lycklig och nöjd. Längre låg hon och tänkte på löftet, som hon gifvit fadern. Ett år! Ja, det är ju ändå en bra lång tid. Nog tyckte hon att barndomsvännen borde hinna återvända innan detta år gått till ända. Och om han icke kom — ja då måste hon uppoffra sig och sin lycka. Hon måste då gifta sig med handelsmannen, fastän hon hade ovilja och afsky för honom! Men faderns affärer! Han hade talat om oförutsedda hinder och misräkningar, men hon visste så väl, den stackars flickan, att hans nattliga tillbringande vid spelbordet var största orsaken till det affärsobestånd, hvori han råkat.

Det är julafton.

Karin är sysselsatt med att pryda en liten julgran, som står på bordet invid fönstret i förmaket. Hon har icke någon jul, så långt hon minnes tillbaka i tiden, saknat sitt julträd i hemmet. Och fastän den nu inträdande julhelgen är den sorgligaste hon någonsin upplefvat, har hon ej velat försaka detta kära minne från lyckliga barndomsdagar. Fröjdefull kan ej fridens högtid blifva, då endast några få timmar återstå af detta år, som lemnats henne för Gustafs inväntande. Och sedan Sedan visste hon hvad som skulle följa: i långa år kedjad vid en make, hvilken hon ej kunde älska, fästad vid en man, hvilken genom hänsynslöst procenteri gjort sig föraktad af alla.

Mer än fyra år hade förflutit sedan Gustaf begaf sig ut till sjös, och sedan dess hade hon ej fått någon under rättelse från honom och huru hade hon ej väntat och längtat efter honom under detta sista år! Den friska rodnad, som förut fanns utbredd öfver hennes kinder, var försvunnen och en sjuklig blekhet hade trädt i stället.

Fadern inträdde under det Karin tände ljusen i julträdet.

„Ja-så, ja-så, du tar in helgen redan, min flicka. Men vet du hvad? Vi kunde just bjuda hit handlanden på julgröt. Han är så ensam och öfvergifven, den stackars karlen, och han skulle inte bli litet förtjust om han fick bud att komma hit. Hvad säger du om den saken, Karin?“

„Pappa, snälla pappa, förskona mig ifrån honom åtminstone för i afton. Jag vill så gerna den här qvällen vara ensam med dig. Får jag inte det, pappa?“

„Nå ja, som du vill mitt barn, som du vill. Men nog hade jag ändå tänkt att du skulle vara med om saken, ja, jag menar att du en smula tänkte på din fars trefnad också. Ser du, nog kunna vi två ha nog hvarandra, det kunna vi, men att en person, sådan som jag, som är van vid sällskap, inte skall ha någon kamrat vid toddybordet, det är det, som är ledsamt. Men, som du vill, kära barn. Du tycks ändå inte mycket bry dig om din fars trefnad!“ Byggmästaren var på mer än vanligt knarrigt humör denna afton. Karin fick förebräelser för att han förlagt sin tobakspipa, hennes fel var det äfven att tändstickorna icke ville ta eld. Hon hade visst haft dem förvarade på ett fuktigt ställe. Ja, allt var nu i olag.

Huru det var, somnade han sedan in i gungstolen, med det långa pipskafet i handen.

Karin var i köket, sysselsatt med att i ordningställa qvällsmaten, då hon hörde en häftig ringning från tamburklockan.

Hon skyndade att öppna, och hon stod ansigte mot ansigte framför en med pels välombonad gestalt, i hvars magra, aftärda anlete ett glädtigt uttryck syntes, då hon uppenbarade sig i dörren.

Han steg in, och då han kastat pelskragen åt sidan och sedan han tagit skinnmössan från hufvudet, kom utropet „Gustaf!“ öfver Karins läppar.

„Ja Karin, det är jag!“ sade den inträdande unge mannen. „Det är märkvärdigt att du, ändå kände igen mig! Jag har blifvit skräpig, som du ser, fördömdt skräpig.“

Han var mycket hes och han fick icke säga många ord, utan att blifva afbruten af den ena hostatacken efter den andra. Karin blickade deltagande in i hans ögon yttrande:

„Du har visst blifvit förkyld på resan Gustaf. Men vi skola nog sköta om dig, så att du blir rask igen. Se så, kom hit in i salen. Här får du värma dig vid brasan. Sätt dig här på stolen!“

Byggmästaren vaknade, då han hörde Gustafs namn nämnas. Det var som om hans uppvaknande skett under en hemsk dröm. Han reste sig upp i gungstolen, och han blickade yrvaken omkring sig i rummet. Han lyssnade, och då han hörde de båda unga samtala, utropade han:

„Karin, med hvem talar du der!“

„Pappa han kom ändå!“ sade Karin, då hon skyndade in till fadern.

„Hvem? Hvad pratar du? Hvem har kommit?“

„Gustaf är här. Han är derute i salen!“

„Gustaf!“ utropade byggmästaren . . . Hm . . . Hvem har skickat hit honom! . . . Hvarifrån kommer han, skulle jag säga“ rättade han sig sjelf.

Då Karin åter begaf sig till Gustaf, lemnande fadern qvar i dennes arbetsrum, började byggmästaren oroligt vandra af och till på golvet, som det tycktes ett mål för bekymmer och förtviflan.

„Det här fattades bara! yttrade han halfhögt för sig sjelf. Nu har jag det bra stäldt för mig! Mycket bra!“

Karin och Gustaf inträdde till honom.

„Nå välkommen hem igen, Gustaf. Hvar har du hållit hus i dessa fyra år?“ sade byggmästaren i något sträff ton, då Gustaf visade sig.

Den unge mannen var tvungen att genast uppsöka en sittplats, så medtagen och svag var han.

„Åh-jo jag har kryssat hit och dit, och nu senast kommer jag från San Francisco-trakten“, yttrade han. „Jag har vistats der i två års tid. Jag sysslade med guldgräveri der uppe i bergen . . .“

Ett hostskof afbröt honom åter.

„Så-å, du har varit guldgräfvare, pojke?“ sade byggmästaren, hvars intresse för den nysskomne tycktes lifvas vid blotta omnämmandet af dennes sysselsättning under sin bortavaro. „Nå har du samlat något på kistbotten der? Du har väl varit med om att skära guld med tälgnif, du? Ha, ha, ha, ha!“

„Nå-ja, inte är jag utan precis, och mera hade jag kommit mig till, om jag inte blifvit sjuklig. Jag hade på sista tiden råkat öfver ett bra fält, men det måste jag göra mig af med, då jag inte mera orkade arbeta Ja, det höll på att bli slut med mig derborta Och då tänkte jag som så, att det kunde vara bättre att komma hem och dö än att sluta lifvet i fremmande land och bland fremmande människor.

Under det han talade, blef han så hes, att han endast kunde hväsa fram de sista orden. Och så kom hostan på honom igen. Den tycktes martera och rådbråka hela hans kropp, då den riktigt tog uti.

„Karin“, sade byggmästaren, „nu är det bäst att du ser åt, att Gustaf kommer till kojs Jag ser att det är skralt med dig, pojke“, sade han, vänd till Gustaf. „Men du kommer dig väl igen, bara du får vara i ro här hos oss.“

„Åh-nej, farbror, det går inte. Nog blir det slut med mig i rappet. Jag känner det på mig.“

Han kastade en vemodig blick till Karin, då han yttrade detta.

Julhelgen blef sådan i byggmästarens hem, som den är, då det finnes sjuka i huset.

Man hade sökt läkarhjälp för den sjuke, man hade uppjudit allt för hans skötsel och välbefinnande, men struplungsoten, som tagit öfverhanden hos honom, hade fått den svåraste vändning efter den långa, besvärliga hemresan under köld och rusk.

På nyårsdagens morgon slumrade Gustaf in för alltid.

Nog hade Karin saknat honom under hans långa bortavaro, men förhoppningen att han fanns kvar i lifvet hade under denna tid ändock hållit modet uppe hos henne. Nu låg barndomsvännen der som ett stelnadt lik, han, som

långt borta från hemmet oförtrutet arbetat och uppoffrat sig, för att sedan få komma till hemmet och der jemte henne i lugn och ro njuta af lönen för mödorna och arbetet. På dödsbädden hade han ju erkänt, att han ständigt tänkt på henne och på hennes bästa, att han så gerna ansträngt sig endast för att kunna erbjuda henne ett hem, der intet skulle komma att saknas och der hon skulle finna sig lycklig och nöjd. Nu hade döden skördat honom, och lyckan, som de båda barndomsvännerna drömt om, var och förblef blott en dröm.

Det var sorgtyngda dagar, som följde för Karin.

Hennes far tog deremot saken temligen lugnt.

„Ledsamt var det att pojken skulle dö!“ sade han strax efter begrafningen till Karin. „Men sjuklig, som Gustaf var, var det bäst att han slapp. Det är inte roligt, kan du förstå, att släpa lifvet fram under sjukdom och krasslighet. Åh-nej, då är döden bättre ändå. Och hvad dig beträffar, min flicka, så hade du inte heller haft det för treffligt, om han lefvat. Din lott hade varit en sjuksköterskas, och det är, min själ, inte heller den bästa sysselsättningen. Alla ska' vi ju dö för resten. Nu kan du med dina 15,000 dollars, som Gustaf lemnade dig i arf, ha det bra nog. Det tycker jag åtminstone.“

Sålunda försökte byggmästaren trösta dottern, och han lyckades småningom äfven. Allt har sin öfvergång heter det, och sådant är ofta nog fallet äfven hvad sorgen beträffar.

Handlanden hade fått veta, att en dödssjuk anhörig befann sig hos byggmästaren, och han inställde därför sina besök hos denne. Men dagen efter Gustafs begrafning infann han sig åter. Han försummade dervid icke att påminna om, att det år var tilländalupet, efter hvars slut han skulle erhålla säkert svar beträffande Karin. Han erhöll nu äfven ett svar, men ett mycket snävt sådant, hvilket gick ut på, att han icke vidare hade att göra sig några förhoppningar på att få ega byggmästarens dotter, emedan hon beslutit att aldrig gifta sig.

Knappast var detta svar atgifvet, förrän byggmästaren en vacker dag blef uppvaktad af en vaktmästare, hvilken presenterade honom ett bysättningsutslag. Det var från

handlanden, hvilken icke försummade att slå ut den trumf, som han visste sig ha på hand. Men till hans förvåning blef hela skuldbeloppet, med räntor och allt, genast utbetaladt. Huru byggmästaren kommit i tillfälle att göra detta, hade handlanden åtminstone svårt att begripa.

Åren gingo. Karin hade etablerat en modeaffär, för att ha något att sysselsätta sig med, och affären gick bra. Gifftermålsanbud uteblefvo ej, men alla friare erhöilo samma svar som handelsmannen: hon hade beslutit att förblifva ogift.

Det hade till slut lyckats för henne att få fadern aflägsnad från spelborden, och far och dotter lefde ett lugnt och lyckligt lif inom hemmets trygga värld.

V. P—n.

En blomma.

En blomma vet jag, som aldrig vissnar
fast vintrar härja med storm och snö,
från ljusets hemland hon bär sitt ursprung
och se just därför hon ej kan dö.

Och vill du lära den blomman känna?
Dess skrud är ringa, som ock dess namn,
så ofta omärkt dock rikt hon tjusar
och föder sällhet i tidens famn.

Den arma, glömda, som tröttad stapplar
på törnestig mot sin drömda strand
med hopp och huggnad så gladt hon helsar
och löser stridens och qvalens band.

Bland krigets åskor, vid smärtans läger
hon gjuter styrka i såradt bröst,
den usle, fallne, i bojor bundne
ännu hon tolkar ett ord till tröst.

Barmhertighet är det blomman heter,
ett verk i kärlek är hennes skrud,
och hon är evig, som allt det goda,
hon bär sitt ursprung från Herren Gud.

V. L.

VERS OCH PROSA

JULTOMTEN

AF

KARL A. TAVASTSJEJNA,
VANDA, V—A N—M, V. P—N,
A—Ï—A, V. L., AINA, JONATAN REUTER,
—EL—EL—, DON ARTHUR, M. A. S.
OCH —TH—.

